

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDÄN

Ruth ALTHÉN

bar i
"ROSENKAVALJEREN"
en dräkt, som till-
hört fru Schröder-
heim, på 1700-talet.

Läs —

EN AMERIKANSK
ALMA MATER

DEN NÖTTA SKINNSOFFAN
av JULIA SVEDELIUS

SPARSAMHET SOM LAGEN
UPPMUNTRAR
av RUTH STJERNSTEDT

BRÄNNOFFRET
Novell av GURLI HERTZMAN-ERICSON

JULIA HÅKANSSON
OCH HENNES SCENKONST

— i detta n:r

JAEGER
HOVFOOTO

*"Det här,
skall du se,
blir gott"*

HUR man lagar maten och **VAD**
man lagar maten med — det är
det som avgör hur maten smakar.
Det är därför man alltid föredrar Runa,
när något verkligt gott skall lagas.

*På smörgåsbordet har Runa
alltid sin givna plats.*

**Runa säljes endast i de
privata affärerna.**

MARGARINFABRIKERNAS FÖRSÄLJNING A/B.

RUNNA

HÖGSTA MÄRKET SMÖRBLANDAT MARGARIN

K R Ö N I K A

OM KLÄDER, DEN AVPOLETTERADE STORKEN M. M.

DET SPRINGER MYCKET TIGGARE i våra trappor och man blir ibland trött, det kan inte nekas. Ens hjärta blöder för de arbetslösa, för de gamla och fattiga, för eländet hur det visar sig, men ofta, alltför ofta, är ens händer överksamma: det är så hopplöst mycket elände, så ingenting, man kan göra, hjälper, intalar man sig.

Men om en liten fattig nyfödd baby knacker med sina små små händer på vårt hjärta, då vill vi icke vara överksamma, då vill vi hjälpa, inte sant?

Föreningen Småbarnslådan har till uppgift att förfärdiga spädbarnskläder till de fattigaste i Norr- och Västerbottens län.

I den verksamheten kan man vara med på ett mycket enkelt sätt. Man skickar fem kronor till fru Svea Furumark, Eriksbergsgatan 13, och får då omgående en tillklippt utstyrsel för en nyfödd.

Man syr de små söta plaggen, så fint man kan, och skickar dem se'n tillbaka till samma adress, varifrån de sedan skickas till barnmorskorna däruppe i Norrland, vilka väl känna nöden.

I år ha 100 nyfödda barn helt försetts med kläder från föreningen.

En sak har jag kommit att tänka på i sammanhanget. Hur skulle det vara om våra flickskolor togo upp idén?

Min dotter har under årens lopp förfärdigat ett stort antal »brickdukar» och andra komplett onödiga ting. Hon har också gjort en del plagg åt sig själv. På min tid voro de små linnen och förkläden, man sydde i skolan, gammalmodiga och av dålig modell. Hur de äro nu, vet jag inte så noga, men jag vågar påstå att hemmen gott kunna undvara dem.

Hade jag en klass småflickor skulle jag låta dem sy babykläder. Efter god och praktisk modell. Kläder avsedda till obygderna i landet eller till de fattigaste i städerna.

Jag skulle under handarbetstimmarna tala med eller läsa för barnen om det sociala arbetet däruppe, och om vårt ansvar för varandra. Flickorna skulle vid terminens slut själva få packa in och avsända, vad de lyckats åstadkomma.

Handarbetstimmarna skulle alltså lära eleverna, utom sömnad:

medborgaranda, samhörighetskänsla, osjälvisk glädje, praktiska insikter i spädbarns utstyrsel. Och på köpet skulle de lära känna en liten försmak av moderslycka.

Jag är övertygad om, att inga flickor skulle grina åt »den odrägliga sömnaden», om det var en liten babytröja det gällde, en liten tröja till en liten fattig, nyfödd baby.

Under dessa timmar kunde man också läsa högt böcker om barnavård. Lutade över de små plaggen, skulle flickorna lyssna på ett helt annat sätt, än om de fingo mottaga visdomen, sittande uppsträckta vid sina pulpeter.

Det klagas över, att skolan får fler och fler ämnen sig tilldelad. Det gamla schemat, de gamla kurserna stå kvar, tiden

får icke överskridas och ändå skall, på något övernaturligt sätt, en massa nya ämnen stoppas in.

Enda möjligheten att lösa det olösliga problemet är, att helt resolut välja och vraka. Är ett nytt, »nödvändigt» ämne nödvändigare för barnet än ett gammalt »nödvändigt» ämne, så bort med det gamla! Eller tvärtom.

En sak, som alltid kan göras, är att gjuta nytt vin i de gamla läglarna (ehuru förfaringssättet ju icke anses rekommendabelt på allerhögsta ort.) Att t. ex. förena kurser i barnavård och kvinnlig hygien med ovan skisserade handarbetstimmar.

Sporten t. ex. skall lära pojkar och flickor icke endast fotboll eller trestegshopp, utan också sportens ande. Alltså fair play. Min pojke kom hem med ett blödande sår vid tinningen häromdagen. Det var en äldre pojke, en yngling i översta klassen, som lagt krokben för den lille nioåringen, när denne kom rusande förbi en skara äldre kamrater. Krokben för lustighets skull!

Sånt kallas i Sverige pojkaktighet, i England kallas det lymmelaktighet.

Sexualundervisning i skolorna? Nog tror jag den undervisningen skulle ske naturligt i hemmen, bäst på ett mycket tidigt stadium. Ty frågorna komma tidigt och lögn är alltid lögn, även om den klädes i försiktighetens och omtankens fina kapprock.

Ett barn har gott minne. Det kommer att minnas att far och mor narrades. Det förstår inte, det lilla dumma krypet, vad som menas med opportunitetslögn.

Mitt sätt i saken — om det kan intressera någon — är ganska finurligt. Jag gör den intressanta historien utsägligt torr och tråkig. Vetenskaplig. Och så trugar jag kunskapen på barnen.

Och det kan var och en förstå, att om vår Herre trugat äpplena på Adam och Eva hade dessa icke haft minsta lust för frukten! Det är det förbjudna, som är lockande.

När alltså min sex år gamla pojke kom till mig och berättade, vad en annan unge sagt angående småbarns tillkomst, tog jag sonen till ett vetenskapligt arbete i frågan. Jag stod i och förklarade, visade plancher, sade ett och annat latinskt ord och erbjöd mig att när som helst demonstrera igen. Vilket erbjudande han utan entusiasm tackade för. Och uppmanade honom slutligen, att om några fler ungar kom med besynnerliga påståenden, ta in dem till boken och visa dem hur det verkligen förhåller sig.

»Mammas bok om lindebarna» är nu inte det minsta intressant, den är snarare som en skolbok, som man ju förstås har aktning för, men som ingen kan begära att man skall finna pikant.

Därför att inte alla mammor är så finurliga som jag, (ja, ursäkt, men ingen falsk blygsamhet!) vore det naturligtvis bra,

om skolorna behandlade också det sexuella. Men på ett vetenskapligt och torrt sätt, utan att göra en konstpaus eller stryka under. Eller släta över. Men enkelt och klart, som om det gällde vilka organ som helst. Och i ett självklart sammanhang med undervisningen om människans kropp i övrigt. En undervisning som ju börjar i första klassen i läroverken.

Men utan dumt, välmenande prat, enkelt och sakligt. Inte kristendomsläroaren, eller rektorn eller läkaren, utan läraren i zoologi naturligtvis.

Dilemma i Östersund, lyder rubriken. Det är rektorn vid läroverket i Östersund, som rapporterat till skolöverstyrelsen, att en lärare där är pappa till en av de ynglingar vilkas skriftliga prov för realskoleexamen han äger att granska och rätta.

Rektorn finner saken komplicerad och anholder om direktiv, huru han bör förfara.

Jag kan inte inse att saken är komplicerad! Rättar man icke prov efter vissa grunder och sättes icke ävenledes vissa efter någon norm? Få känslor någonsin spela in vid betygssättning? Får man ge sina favoriter stora A och de pojkar man tycker mindre om stora C på likadana prov?

Att misstänka att faderskänslorna skulle kunna förvirra känslan för fair play hos våra läroverkslärare, tycker jag inte är att göra dessa rättvisa. Blir det någon skillnad för lärarens pojke, så blir det väl den, att han blir hårdare bedömd. Och säkert vill han ha det så: det skulle just vara trevligt att slinka igenom examen tack vare sin kära pappas overseende!

Kriminalpolisen skall undersöka det anonyma brevet, som Stockholmsystemet tog som anledning till förhör med förmannen Karlsson. Man vill om möjligt finna den som är ansvarig för förmannens död.

En av de ansvariga, är kanske rättare! Ty den eller de, som upptager anonyma angivelser, har icke rätt att två sina händer.

Man har försvarat Systemets handlingsätt med, att anonyma angivelser kunna härstamma från plågade hustrur, som icke öppet våga anklaga sina män för spritmissbruk. Och att därför anonyma brev icke kunna utan vidare kastas i papperskorgen.

På detta kan svaras: är icke Systemet så pass gentleman, att det håller tyst, om en dam anförtror det något under tystnadsförpliktelse? Kan en undersökning vidtagas på grundvalen av ett anonymt brev, så kan väl en undersökning göras utan angivande av källan? En smula takt och förstånd kan väl också ett system prestera?

Vagabonde

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

EN AMERIKANSK ALMA MATER

AMERIKANSKT YRKE SOM ÄR EN NYHET FÖR SVERIGE

EN GÄST MED FREDRIKA BREMER-MINNEN.

Mrs Virginia Judy Esterly.

NÄR ENS MOR I DOPET FÅTT NAMNET Fredrika Bremer — till åminnelse av vår berömda Fredrika — är det ju alldeles klart, att man själv förr eller senare på ett eller annat sätt måste upptäcka Sverige. Mrs Esterly har valt det mest rationella — hon har kommit hit till Stockholm från statsuniversitetet i Oregon.

Det är från Oregon de flesta amerikanska äpplena komma och det verkar så hemvant och trevligt för Mrs Esterly att återfinna sitt hemlands rödkindade Hood River-äpple vid vartannat steg här.

Sanningen att säga veta vi just inte mera om Oregon än det där med äpplena. När Fredrika Bremer gjorde sin långa resa i Förenta Staterna och skrev sin bok om »Hemmen i den Nya världen» fanns det helt enkelt inte någon sådan stat ännu. Men det fanns människor därborta »out West», som hennes rika, varma personlighet gjorde ett så outplånligt intryck på att dottrarna fingo bära hennes namn genom livet.

Mrs Virginia Judy Esterly undrar litet trevande vilken av de båda berömda svenskorna, Fredrika Bremer eller Ellen Key har haft det största inflytandet, vilken av dem det är vi svenska kvinnor ha att tacka för vår självständighet, vår ställning i samhället. I hennes hemland är Ellen Key alltså ett inflytande att räkna med.

Men varken för Fredrika Bremer eller Ellen Key har Mrs Esterly direkt gjort sig ärende till oss, ehuru de båda påverkat henne åt vårt håll.

Vid universitetet i Oregon är Mrs Esterly administratör för de kvinnliga studenterna. Titeln taryar en förklaring, eftersom vi inte ha något som helst att jämföra den med i vårt eget land. Det finns 1,300 kvinnliga studenter mot 1,700 manliga vid detta universitet och alla komma dit ett par år tidigare än vad man gör hos oss. Till de unga flickornas bästa finns då denna administratör, som är en statsinstitution och till gagnet anses jämställd med universitetsprofessorerna. Hon ordnar deras studier, skaffar dem bostad, om de skola bo ute i staden och inte inom de »dormitories», som universitetet också har. Hon hjälper dem med råd och dåd under hela

Mrs Virginia Judy Esterly har kommit ända från Oregon i U. S. A. för att studera hur vår uppfostran av våra flickor verkar och hur den utvecklats. Mrs Esterly berättar här om sin befattning vid universitetet i Oregon, där hon är anställd som studieledare, en viktig post, som saknar motsvarighet hos oss.

studietiden. Det är också ett slags alma mater i bokstavlig bemärkelse. Den som minns sina egna första stappande steg, då man försökte begripa universitetet, kan inte annat än avundas de där flickorna i det avlägsna Oregon. Administratören skulle säkert behövas hos oss. Förr i världen hette hennes substitut — vad Uppsala beträffar — Verdandis studiehandbok, men det var många gånger en klen tröst. En studiehandbok kan inte ge råd vilka ämnen man skall välja, om man är tvehågsen, som väl många äro. Inte alla äro lika tvärsäkra som den studentskan, som skulle bli naturvetare, därför att hon hade så oerhört lätt för språk!

Mrs Esterly har flera medhjälpare under sig, så stor och viktig är denna avdelning av universitetet. Det finns så många olika kategorier studenter, där som överallt i Amerika. De där orden om »the pursuit of happiness», som finnas i Staternas författning ha väl huvudsakligen uppfattats som en maning att förbättra sina levnadsvillkor och detta främst genom bildning. Den fattiga studenten och den fattiga studentskan arbeta sig fram genom universitetsåren genom att taga ett jobb, som fordrar mer eller mindre kroppsarbete. Därborta i Västern är det mycket ont om huslig hjälp och studentskorna förekomma ofta i pro-

En skön kvinna.

Aktuell sonett efter Ronsard.

Poemet är hämtat ur den ryktbare femtonhundratalskaldens sonetter till Astrée. I Katarinas av Medici Frankrike var Pierre de Ronsard icke blott den högt uppburna diktaren, han var jämväl en av hovets mest lysande kavaljerer. Astrée är det fingerade namnet på en förnäm dam, en av dessa samtidsköna kvinnor, som Ronsard hyllat i sina dikter.

*Ej steg i vårens dag på himmelsbågen
(april, då livet väcks ur köld och död!)
vid havets rand mer ljus en morgonglöd,
ej Venus själv en gång mer skön ur vägen*

*än hon var skön — min stjärna — när jag såg en
ljuv morgon henne vakna rosigt röd.
Och solen log, all världens vårsång ljöd...
Jag talde hennes dygder, varm i hägen:*

*se, himlens döttrar Skönhet och Behag
på pannan bo! Än mer, vad fröjd osäglig —
naturen blott har målat dessa drag!*

*För det jag lyder hennes minsta vink.
Ful kvinna må med salvors hjälp bli dräglig,
är kvinnan skön, hon är det utan smink!*

SIGRID LIDSTRÖMER.

fessorsfamiljerna som hembiträden med halv tjänstgöring.

Sen finns det också studentskor, som utmärka sig som en social leaders, ett ord som innefattar både sällskapstalanger och social verksamhet. Ett sådant där amerikanskt universitet motsvarar inte fullt våra europeiska med deras avgränsade fyra fakulteter. Det finns ofta en teknisk avdelning, en för musik, för skön konst och ett socialt institut med praktiska övningar. De s. k. »parenthood departements», ordagrant avdelningar för föräldraskap vinna numera terräng överallt. Där göras studier i barnpsykologi och barnavård — närmaste motsvarighet hos oss lär väl finnas i Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala — med den skillnad dock, att barnen komma från bildade hem av samma typ som man tänker sig, att studentskorna en gång själva skola grunda.

— Kan administratören följa studentskorna och se vad det blir av dem, sedan de lämnat college? fråga vi Mrs Esterly med tanke på vart universitetsstudierna leda. Liksom här leda de i många fall till giftermål och liksom hos oss lämnar den kvinnliga parten sitt yrke, om hon hunnit få något och ägnar sig åt familjelivet. Men liksom hos oss händer det inte så sällan, att hon efter en tid återgår till yrket, därtill driven av olika motiv, som inte alltid äro ekonomiska.

Vad nu det beträffar att följa studentskornas öden ute i livet, så har nyligen ett slags experiment påbörjats, men ännu inte slutförts.

En grupp ovanligt begåvade flickor valdes ut, de hade alla haft en lysande bana genom universitetet både i studier och personligt inflytande. De voro med ett ord en heder för institutionen och nu väntar man att se vilken ledande ställning de skola komma att intaga. Ett par ha gift sig, om de andra är det ännu för tidigt att yttra sig. För en liten stat som Oregon — med 800,000 själar — betyder det otvivelaktigt en hel del att utmärka sig genom kvalitetsprestationer.

För att lära av andra stater, hur de organisera sin uppfostran av det kvinnliga släktet har Mrs Esterly kommit hit. Hon försökte först få veta något ur böcker. Men det befanns vara alls ingenting skrivet — på engelska — om flickornas uppfostran i Skandinavien. Ledd av Fredrika Bremer och Ellen Key kom hon alltså hit som praktisk och resolut amerikanska. Hon har ännu inte hunnit hämta sig från överraskningen hur olika vi äro mot våra stamfränder danskarna. Deras uppfostringsväsen var det första hon upptog till studium. Sen kommer turen till Norge.

Skandinavien efter detta sönderfaller nog för Mrs Esterly i en treenighet, som aldrig mera som förr kan återtaga sin odelbara enhet.

ETH. K.

Otto A. Olsson Mästersamuelsg. 411 hiss
STOCKHOLM
Atelier för Kappor, Klänningar -Fantasi -Sport
och Pälsvaror.

A.-B. CARL MALMBERGS
(GAMLA HANDSKFABRIK)
45 VÄSTERLÅNGGATAN 45
är Stockholms äldsta och mest välsort. specialaffär i branschen.

BÄTTRE PLOMB VID TRE ÅR...

BARNENS TÄNDER BEHÖVA SKÖTAS I TIDIGASTE ÅR

ETT KAPITEL SOM MÅNGA MÖDRAR FÖRSUMMA.

— VARFÖR JAG SPECIELLT intresserar mig för barntandvård? Jo, svarar fru Sigrid Näsström, helt enkelt därför, att jag funnit detta utomordentligt viktiga område av tandvården vara i hög grad försummat i vårt land. Det har gjort mig ont om de stackars små pyren, som kommit till mig förgråtna av tandvärk, därför att deras mödrar inte i tid tänkt på att sända dem till läkare. Jag stämplade det först som ren nonchalans från mödrarnas sida men har sedan erfarit, att försummelsen bottnar i djupaste okunnighet. Den gängse uppfattningen tycks vara den, att mjölk-tänderna inte behöva någon vård och att vad som kostas på sådana tänder, är bortkastade pengar, eftersom mjölk-tänderna i alla fall skola ersättas av andra i sinom tid. Men beakta vikten av detta: i sinom tid. Det hör så gott som till dagordningen, att någon mamma kommer till mig med sin sjuåring och vill ha utdragen vad hon tror vara en mjölk-tand men som i själva verket befinnes vara en s. k. sexårst-and, d. v. s. den första permanenta kind-tanden. De fyra sexårständerna äro av ojämförligt stor betydelse för det permanenta bettets framväxande, i det att det är deras uppgift att bl. a. hålla käkarna i deras rätta inbördes läge under den viktiga tand-växlingsperioden. Vad som försummas i vården av mjölk-tänderna, få barnen lida av under hela livet.

— Men när skall man då börja sköta barnens tänder?

— Ja, kan jag uttrycka det så, att en människa bör börja tänka på att sköta sina tänder, redan innan hon ännu är född? Helst bör hon alltså noga se till, att hennes mor sköter sina tänder och sin hälsa över huvud taget så rationellt som möjligt. Man har nämligen funnit, att moderns hälsotillstånd under väntetiden är av synnerligen stor betydelse för tandanlagens kvalitet. Om möjligt ännu mera betydelsefull är sedan frågan om barnets diet under den första tiden — det gäller problemet flaskbarn eller icke — och i det fallet vet envar, att det ammade barnet utsättes för mindre risk, även beträffande tänderna. Om man har gjort vad man förmår på förebyggande — profylaktisk — väg och tycker att barnets tänder se vita och fina ut, får man fördenskull inte slå sig till ro, ty innan man vet ordet av, kan det ha uppstått en hård för caries (tandröta). Då gäller det att inte vänta, tills barnet börjar klaga över värk och ligger vaket om nätterna och saknar aptit om dagarna, utan bums ge sig iväg till den förfärliga tanddoktor.

— Ja, men det var just det där med räds-lan för tanddoktor?

— Kom nu inte och säg, att det är barnens fel, om de äro rädda för tandläkaren. En liten unge, som inte har haft tandvärk, sätter sig gladeligen upp i stolen och tittar förtroendefullt på tant doktorn och följer intresserad med vad hon har för sig för besynnerliga saker. Den som är mest rädd,

Inte behöver man sköta mjölk-tänderna, säga mammorna. Men det kan hända att det inte är frågan om mjölk-tänder och f. ö. behöva även dessa sin vård, anser tandläkaren Sigrid Näsström, en av Stockholms yngre i den kvinnliga kåren, och utvecklar sina synpunkter i en intervju med Idun.

är ofta inte ungen utan — mamman, och det händer, att mamman jämrar sig, när hon tycker att det borde göra ont i ungen... Mammor och barn är ett kapitel för sig. I regel äro mödrarna betydligt besvärligare att handskas med än barnen. Visserligen finnes det sådana, som genom sin blotta närvaro ha en lugnande inverkan på barnen, men återigen andra, som skrämna upp dem genom sina litanior: »Stackars lilla Elisabet», kan det heta, »som ska in till tandläkarn — sitt riktigt stilla och var snäll nu, fast det gör ont.» Kan den lilla Elisabet då tro annat än att det är någonting farligt hon går till mötes? Inte alla barn äro så heroiska som den lilla sjuåring, vilken berättade mig, att han, när han skulle komma till mig för att dra ut en mjölk-tand, tog vägen förbi Karl XII:s staty för att hämta mod av alla hjältars hjälte.

— Men hur bär sig tant doktorn åt, om ett barn redan är förskrämt och gråter, när det tas under behandling?

— Då gäller det att skilja två olika kategorier av barn: de som skrika, därför att de ha tandvärk, och de som skrika av ilska. De senare äro åter av två slag: de som måste känna att det inte lönar skrika — d. v. s. de i hemmet bortskämda — och de som måste bringas att skämmas. Den första kategorien är svårast att hantera, och det händer lätt, att det första besöket blir dramatiskt. Går det inte att lugna dem med goda ord, måste man med kraft

En park.

*Min park har resliga gamla trån,
som visa mellan varandra hän
till mängen stilla fridens vrå,
dit storm och buller inte nå.*

*Den lockat så många före mig
på breda gångar och liten stig,
så många som hetsats av dagens jäkt
ha kommit — och stannat — vid aftonväkt.*

*Här susa toner från sångens vår,
och Orpheus ännu strängarna slår,
en doft sveper fram av blid romantik,
som mera var drömmen än livet lik.*

*Därute tar livet hårdhänta tag
och dräper till med slag på slag.
Men parken har troget om minnen vård —
det är Uppsala gamla griftegård.*

TERESIA EURÉN.

Lillan hos tandläkaren.

hjälpa dem från den akuta värken och på något sätt väcka deras förtroende, ty det är på ömsesidigt förtroende mellan de små patienterna och doktorn, som barn-tandvårdens praxis vilar. Man visar dem sina instrument och talar om vad de heta och användas till, låter dem bli så smått tandläkare själva och sätter deras fantasi i rörelse mot om möjligt ännu behagligare ting än borren. Hjälper ingenting annat, brukar jag låta en räddhågad nybörjare titta på, medan en modigare jämnåring behandlas — i synnerhet bruka ängsliga pojkar genast bli karskare, när de få se en liten tös leende och pladdrande kliva upp i stolen. Har man en gång lyckats väcka barnets förtroende, kan det rent av få göra litet ont utan att barnet låtsas om det.

Låt vara att ett barnklientel kräver mera tålmod än vuxna patienter, det ger å andra sidan en särskild tillfredsställelse att syssla med småttingar, det stärker, om jag så får säga, tandläkarens känsla av socialt ansvar. Samma känsla har givetvis eldat de krafter, som utvecklat den samhällseliga tandvården i den enda form, vari den hittills bedrivs, nämligen vid folkskolorna. Den utomordentligt välorganiserade tandklinik- verksamheten vid folkskolorna i Stockholm har redan kunnat inregistrera mycket goda resultat. Man kan endast beklaga, att denna tandvård av praktiska skäl ej kan ingripa före barnens skolålder och att arbetskräften ännu är otillräcklig. Det är i alla fall ett steg i rätt riktning, ty grundvalen för en rationell tandvård är att börja så tidigt som möjligt och inte — dit vill ju folk gärna driva det — så sent som möjligt. Bättre en plomb vid tre år än en lösgom vid trettio!

Men det är inte endast mödrarna utan även tandläkarna själva, som på tidigast möjliga stadium böra ägna sitt intresse åt barntandvården. Tyvärr är hela denna gren, den socialt betydelsefullaste inom yrket, fullständigt försummad vid vår statliga utbildningsanstalt. Enligt undervisningsplanen behandlas där inga patienter under 15 år — med undantag för tandregleringar och utdragningar — då däremot t. ex. norr-männen fått ögonen öppnade för vikten av dylik undervisning.

står i spetsen för alla kosmetiska hjälpmedel, gör ansiktet ungdomligt och fräscht, slapphet och dubbelhaka försvinner. Dess hemlighet ligger i dess atmosfäriska tryck- och sugverkan, en princip som vetenskapligt företrädes av Universitetsprofessor Doktor Bier, Berlin.

Apparaten försäljes till ett pris av 10: — kr. hos Paul U. Bergström, Stockholm; firman Allan Lundberg, Rådman-g. 25, Stockholm; Sigrid Ekelund, Smålandsgatan 4, Stockholm samt mot postförskott från lager A.-B. Elin Wall, Ynglinga-gatan 5, Stockholm.

Guld-
medalj.

Den av Herrar Läkare kända

Cleo-apparaten

SPARSAMHET SOM LAGEN UPPMUNTRAR

FÖRSÄKRINGSLAGEN, SOM SKYDDAR FAMILJEN

AV JUR. KAND. RUTH STJERNSTEDT.

JAG SKALL HÄR MED NÅGRA ORD beröra några bestämmelser i den nya försäkringslagen.

En livförsäkrings viktigaste uppgift är ju att sörja för de efterlevande, vanligtvis maka och barn, i händelse av försäkringstagarens frånfälle, samt ibland även för livförsäkringstagaren själv, ifall det är fråga om en blandad liv- och kapitalförsäkring. Icke blott för den enskilde utan även ur samhällets synpunkt har det väl städse ansetts vara av största vikt, att uppmuntra och stödja den sparmetod, som livförsäkringen innebär. Och dock har hittills i vårt land denna form av omtänksamhet om familjens bästa och denna sparsamhet rönt mycket litet eller intet stöd från lagstiftningens sida. Som var och en vet förhåller det sig ju så, att om en person har skulder, vilka han icke kan eller vill betala, ha hans fordringsägare rätt att söka sig betalning ur hans eventuella tillgångar. Hans aktier eller andra värdepapper, fasta egendom, bohag eller vad det nu vara må kan efter föregående utmätning eller konkurs säljas för att gå till betalning av hans skulder. Från denna princip, att en borgenär är berättigad hålla sig till alla gäldenärens tillgångar, har i vårt land livförsäkringen icke varit undantagen. En livförsäkrings värde har under försäkringstagarens livstid därför kunnat utmätas eller gå med i konkursen. Och vid försäkringstagarens död har den utfallande försäkringssumman ingått i dödsboet och alltså främst måst användas till betalning av den dödes skulder, så att först om någonting därefter återstod efterlevande maka och barn fingo något till sin försörjning. På så sätt förekom naturligtvis ofta, att en person kunnat genom premiebetalningar spara under hela sitt liv för att sörja för sina efterlevande men att, om han efterlämnade skulder, detta syfte gick helt om intet vid hans död, då kanske uravkonkurs måste ske och hela försäkringssumman gå åt i konkursen. Visserligen sökte en försäkringstagare ofta skydda de sina och åt dem rädda frukterna av sin sparsamhet genom att ställa försäkringsbrevet så, att den utfallande försäkringssumman skulle vid hans död utbetalas exempelvis till hans hustru. Men giltigheten av ett dylikt förordnande var synnerligen tvivelaktig. Att skänka livförsäkringen med full äganderätt till hustrun kunde en livförsäkringstagare ej heller göra. Makar, gifta enligt vår gamla äktenskapslag, kunna nämligen principiellt ej ingå några giltiga avtal med varandra eller skänka varandra egendom. Och äro makarna gifta enligt den nya äktenskapslagen fordras för en sådan gåva att äktenskapsförord upprättas därom. I många utländska lagstiftningar har man sedan länge genom särskilda lagregler eller genom rättspraxis behjärtat kravet på att en livförsäkring borde, i familjens och även i andra efterlevan-

Den nya försäkringslagen är ett aktstycke, som varje maka och mor har anledning att särskilt noga studera. I sin andra artikel för Idun redogör friherrinnan Ruth Stjernstedt för lagens olika föreskrifter och möjligheter.

des intresse, åtnjuta särskilt skydd mot borgenärernas krav. Och även hos oss har man redan 1908 i riksdagen motionerat om att livförsäkringar skulle erhålla en skyddad särställning. Det var emellertid först 1927, som vi fingo lagregler härom, i lagen om försäkringsavtal, vilken lag trädde i kraft i januari 1928. I denna lag har nu införts ett par bestämmelser, vilka äro av den vikt och betydelse för familjens intressen, att det borde vara var mans plikt eller, rättare sagt, i ännu högre grad varje hustrus plikt att taga reda på dem. Men: det räcker icke med att taga reda på dem, utan man bör även handla därefter!

Försäkringslagen har för det första infört utmätningfrihet för sådana försäkringar, som äro tagna i avsikt att sörja för efterlevandes, oftast makas och barns, underhåll. En livförsäkring nämligen, som är tagen på försäkringstagarens eget eller hans makas liv och där premiebetalningar icke skola fullgöras på kortare tid än 10 år — och icke äro alltför ojämnt fördelade på de särskilda åren — en sådan livförsäkring kan numera icke förrän försäkringssumman förfallit tagas i mät för någondera makens gäld och ingår ej heller i någondera makens konkursbo.

Härmed vore emellertid icke försörjnings-syftet tillräckligt tillgodosett. Vid en försäkringstagares död utfaller ju i regel försäkringssumman och går in såsom en tillgång i dödsboet, svarande för dess skulder. För att nu förhindra detta och tillförsäkra efterlevande maka och barn samt även andra av en försäkringstagare beroende personer det utfallande försäkringsbeloppet har i den nya försäkringslagen införts en alldeles särskild möjlighet, nämligen den möjligheten att insätta efterlevande såsom förmånstagare till försäkringen. Är förmånstagare på detta sätt insatt — det kan vara hustru, som är insatt som förmånstagare, det kan vara barn, det kan också vara andra av den döde mer eller mindre beroende personer — så ingår försäkringssumman icke som tillgång i dödsboet. Och detta har den oerhört praktiska fördelen, för det första, att försäkringssumman icke behöver svara för dödsboets skulder och för det andra, att någon arvskatt icke behöver betalas för det utfallande försäkringsbeloppet. Det är, som man torde finna, två följder utav allra största vikt för efterlevande, särskilt för efterlevande maka och barn, och det borde, som jag nyss påpekade, vara vars och ens plikt att, därest han är försäkrad, tänka efter huruvida han icke då också bör insätta t. ex. sin maka och efter henne sina barn såsom förmånstagare till de försäkringar han tagit i syfte att skaffa dem försörjning efter sin död. Ett dylikt förmånstagareförordnande göres skriftligt hos respektive försäkringsbolag, vilka för övrigt stå till tjänst med behövliga formulär och upplysningar. Jag skall också här be att få påpeka, att även om en försäkringstagare skulle vara på obestånd, d. v. s. ha skulder, som ej täckas av tillgångar, så har han likväl i regel rätt att insätta förmånstagare till sina livförsäkringar. Likaså har han rätt att insätta förmånstagare även i det fall, att livförsäkringarna ifråga redan skulle vara pantsatta. Detta betyder i så fall blott att förmånstagaren inte får ut mera än vad som blir över sedan skulden, för vilken livförsäkringen låg som pant, blivit betald. Icke heller är försäkringstagaren förhindrad att pantsätta en livförsäkring, för vilken förmånstagare är insatt, eller på annat sätt disponera över livförsäkringen.

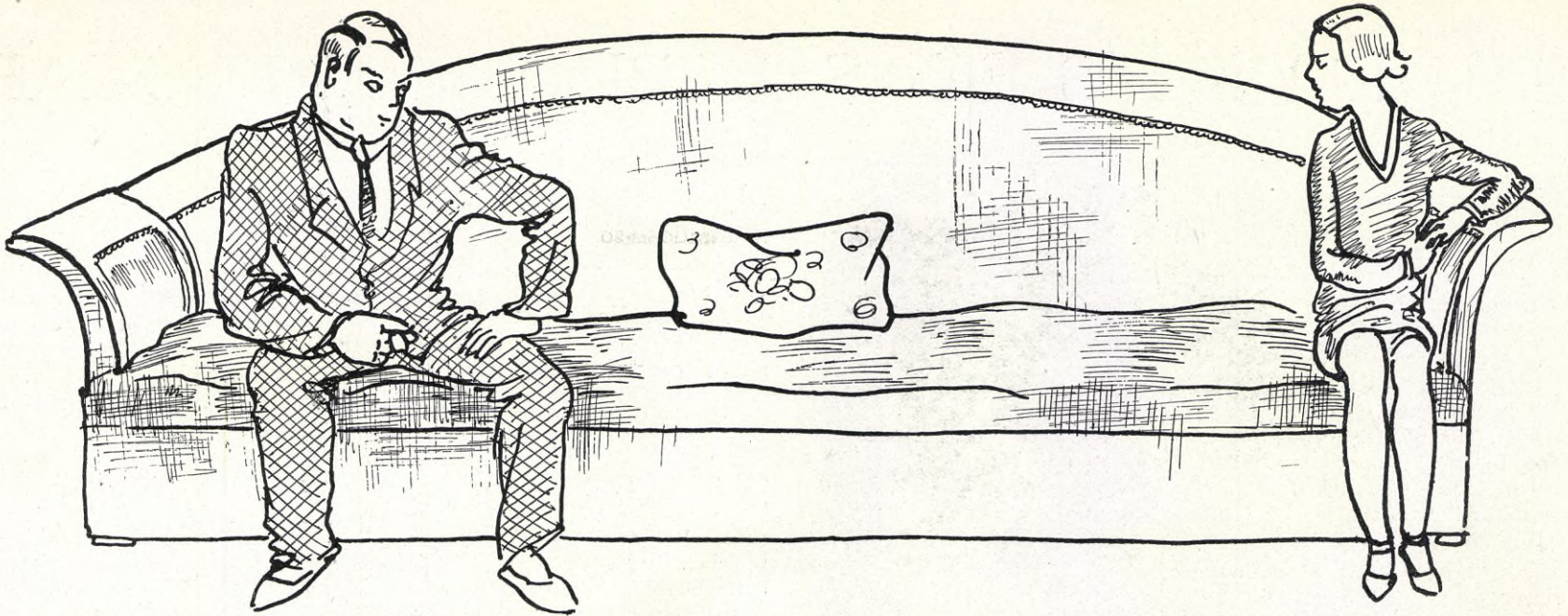
Försäkringstagaren är nämligen icke genom det gjorda förmånstagareförordnandet betagen sin rätt att disponera över försäkringen. Han kan därför också när han vill återkalla sitt en gång gjorda förordnande om förmånstagare.

Ett förordnande om förmånstagare kan emellertid även göras oåterkalleligt. Detta kan ske på det sätt, att försäkringstagaren i en särskilt skriftlig handling förbinder sig att »låta förordnandet stå vid makt», som det heter, och att försäkringsbolaget underrättas härom. I sådant fall har givetvis försäkringstagaren icke fri disposi-

(Forts. sid. 489.)

Oscar Björck har nyligen fullbordat ett porträtt — som ses här ovan — av fru Pauline Brunius.

D E N N Ö T T A S K I N N S O F F A N

"HEMTREVNADENS PATINA" OCH DESS BETYDELSE

GENERALKONSULINNAN HADE I dag inbjudit sina vänner på lunch. De, som inte fått några bjudningskort till vinterns charmanta middagar.

Solen flödade in i den magnifika strandvägsvåningen, lyste på förgyllda stolar och sidenbrokadens pastellfärger. Familjepor-trätt av Pasch och Breda, ja, till och med ett par Ehrenstrahl i dyrbara ramar prydde salongen där generalkonsulinnan just nu sköt draggardinerna åt sidan. Hos Bukowski kan man ju komma över fattigvordna familjers dyrgripar.

Generalkonsulinnan var barnlös och rätt så ointresserad av allt utom att pryda sitt hem, där den minutiösaste ordning rådde. All nyputsad mahogny blänkte som glas, alla möbler sågo ut att nyss vara hemkomna från snickare, förgyllare och tapetserare. Ingen soffa bar ens minsta spår av att vara nersutten. Ingen småsak hade vågat sig en centimeter från sin en gång anvisade plats. Böckernas guldstämplade ryggar stodo raka som ljus. (Ni ha väl sett sådana där bokhyllor, där en stackars sönderläst oinbunden bok känner sig lika bortkommen som en arbetsrock bland frackar?)

Lunchen blev närmast en förevisning. Först av silver och serviser, sedan av rum och möbler.

Efter ett par timmar skingrades de inbjudna för att så småningom återvända var och en till sitt, alla ännu uppfyllda och imponerade av alla skönhetsintryck, rikedom och smak gett dem.

Den som kanske mest tagit åt sig därav var fru Karin Ström, gift med den praktige ingenjören.

De bodde ännu kvar i samma våning dit de flyttat in som nygifta.

Mannen stod i tamburen och hängde upp rocken, då fru Karin satte nyckeln i patentlåset. Att middagen var färdig kändes på långt håll.

— Sofi, ropade hon till hembiträdet, att inte Sofi kan komma ihåg att stänga dörren till köket. Stekt fläsk luktar tarvligt. Ja, förresten luktar all mat tarvligt, tillade hon för att inte ge Sofi ett kryphål.

— Se så, lilla gumman, sade ingenjören, vad står på idag? Jo, jag tackar jag, så gentil man är i svart siden!

— Den här? Den är slut snart. När man inte just har några ombyten, sjaskar man så snart till sig. Den här är otrevlig, förresten.

Författarinnan ger här en liten läxa åt den fattiga frun, som varit hos sin rika väninna på lunch — kom ihåg "hemtrevnadens patina", när Ni nästa gång känner anförskelsen vara i antågande.

— Och du, som var så nöjd med den förra våren?

— Ja, förra vår'n, ja. Hennes ton var fortfarande missnöjd.

— Är det du, som kastat ifrån dig tidningen på det här bordet? Kära Emil, du vet ju var den skall ligga. Men i det här huset är ingen ordning. Hur mycket jag än går omkring och plockar, så hjälper det ändå inte. (Suck.)

Då de satte sig till middagsbordet började hustrun interpellera.

— Tror du inte du får löneförhöjning till hösten? Du är alldeles för foglig. Dom exploaterar dej därför att du aldrig kan hålla dej framme, du, som alla andra.

— Nej, Karin lilla, nu byter vi samtalsämne. Var har du varit i dag förresten, lilla vän?

— Hos generalkonsulinnan...

— Hå, håååå...

Fläsket var hårt, bruna börnorna kunde ha kokt längre, en propp sprang, så det blev alldeles skumt i salen innan de slutat äta. Sofi var fnurrig. Det hela olustigt.

Efter middagen satte de sig som vanligt i den gamla skinnsoffan.

— Vad det är skönt, när man väl är hemma i sitt goda hem efter dagens knog, sade ingenjören och drog ett djupt bloss på cigarren. — Kom hit, Karin lilla, och han drog henne till sig. Men hur är det fatt?

Hon låtsades inte märka hans vänlighet. Hennes blick insvepte hemmet, gran-skande.

— Du kan inte ana, så fint dom hade det, sade hon till sist. Allt var som nytt. Att tänka sig, att hon och jag varit gifta lika länge — och så här ser ut, och hon pekade på soffan där de sutto.

— Du kanske vill byta män och möbler med generalkonsulinnan? frågade mannen skälmskt.

— Möblerna kanske. Sådana höra också till lyckan, åtminstone efter min smak.

— Ja, möbler hör till lyckan, det har du alldeles rätt i. Precis som vänner hör till livets trevnad. Tycker du mer om frackkalas än vardagsumgänge?

— Det är en onödig fråga, då du precis vet vad jag tycker om den saken.

— Kära kvinnobarn, ta då reson. Ingenjören blåste med en aning av otålighet bort litet cigarraska, som fallit ned på karmen.

— Om vi nu setat i den förgyllda brokadsoffan du så livligt beskrivit så hade det ju blivit ett stort elände om jag råkat tappa litet aska. Vår gamla hederliga skinnsoffa tål den lika bra som den tålt alla små barnfötter, som promenerat här mellan dig och mig under årens lopp. Minns du det?

Karin ville inte ge sig, fast värmen började närma sig hennes hjärta.

— Ja, du, du tycker bara om det som är gammalt och vant. Men vi kvinnor ha i allmänhet mer utpräglat skönhetsinne än ni. Kommer du ihåg, Emil, när vi fick nytapetserat förra året, då saknade du nästan flottfläcken här bakom.

— Den hörde till hemtrevnadens patina, skrattade ingenjören godmodigt. Det är bara i hem, där man känner sig riktigt triven, som man kommer sig för att luta huvudet mot tapeten och vråka sig i soffan.

Två ord i mannens harang slog hustrun. Hemtrevnadens patina — de orden räddade henne och hon började se med sina vanliga oförvillade ögon på den kära omgivningen. Det var trivseln i deras hem, som gjort att de och deras vänner trivdes där så innerligen gott. Hennes blick gled bort till den långa bokhyllan. Böckerna hade andrum mellan sig. Facklitteraturen på översta hyllan mycket nött. Hade den inte varit det, då hade inte heller hennes man varit en så aktad och anlitad ingenjör. Kudden i soffan var ganska ful och blekt. Men mannen hade aldrig velat skilja sig från fästmögåvan. Visserligen voro väggarna prydda med endast inramade fotografier men de återgävo bilden av deras levande och döda käraste. Ja, när hon nu såg sig omkring upptäckte hon inte en enda död punkt. Bordet var täckt av ritningar och mätninginstrument, men om inte mannen haft så mycket hemarbete, då hade inte barnen kunnat få den goda uppfostran som de fått.

— Du är en ängel, sade hon plötsligt och slog armarna kring mannens hals, tack för de där orden: hemtrevnadens patina, dem ska jag komma ihåg. —

(Ill. G. Chatham.) JULIA SVEDELIUS.

TURISTSENSATIONER OCH

NÅGRA GLIMTAR FRÅN IDUNS SÄLL-

En bild från Kairos universitet, med sol men utan pulpeter.

NORDENS ISIGA VINDAR SLETO I Sällsapsresans femtiotvå rödfrusna öron när kontinentaltåget en blå marskväll dundrade över järnvägsbron. Vår längtan till latituder med respekt för almanackan löpde före oss mellan järnvägsskenorna över ett fruset och färglöst Danmark, fram till ett sund och ombord på en färja. Och där stannade den.

Klockan tre e. m. lade färjan ut och klockan sex lovades vi vara framme. Det voro vi också. Punkligt. D. v. s. klockan sex följande morgon. Skymningen föll över sundet och isen började gå i dunkelblått, maskinerna dunkade ansträngt och trehundra blandade tyskar och danskar trampade som Skansenbjörnar runt däckets — arken stod på sitt Ararat, med fören fastkilad i ett sprickfritt isblock. Så knallade den två meter bakåt och en meter framåt, och så stannade den och mediterade en stund igen. Stjärnorna tittade skratlystet på oss och isen blånade ännu en nyans, bridgekorten dunkade slött mot salongsborden och röken låg som fordom över Lützen kring huvudena. Den, som tyckte att den mörkblå isnatten var vacker klockan tolv tyckte att den var avskyvärd klockan fem, och samtalen dogo av svält. Men även en kall natt mellan två länder har ett slut och en morgon.

Via Berlin-Basel-Lugano-Milano gick resan i ett enda svep ned till Genua. Norditalienska förvåren fläktade i sotblandad ljuvlighet genom kupéfönstren, och små nakna trån ritade spåda mönster mot en ljusblå himmel. Och där, vid reddan under staden som klättrar på terrasser, mötte oss en ljuvlig syn: Medelhavskryssaren Lützow, skinande vit med mässinginstrument blänkande i solen och fören vänd mot målet för längtan, dröm och strapatser — orienten och värmen.

Vi mötte dem förr än vi väntat — en tidig morgon dök Apelsinernas och De Vilda Dansernas Ö upp ur gryningsdiset. Vi togo den i besittning, och den oss för tid och evighet. Över blomdränkta Taorminaterrasser hängde apelsindoftens som en tung slöja i luften, körsbärsträden stodo som skära moln mot klargröna sluttningar, ett blått sidenhav frasade mot stranden och våren

ned till den lilla stationen vid havet, där ett stänkande tåg förde oss bort från gudarnas älsklingsplats med blommor och fjärlilar och gudasköna poliser.

På tredje dagen därefter höjde sig Konstantinopel över vattnet. Det var som en dröm, minareter och kupoler mot solned-

En liten siciliansk fascist.

gången över ett hav av opal och safir. Vi klättrade i laga ordning över landgången — och drömmen blev så småningom mardröm. Det första som mötte våra ögon var två busar i en gränd som slogs om en gammal sko. Det nästa och mesta och sista vi sågo var skabbiga

fladdrade som en blå fjäril runt Etnas vita topp. I grekiska teatern hängde en tysk som en fluga på slutningen och talade fakta till våra trehundra-femtio tyska reskamrater, men vi slingrade oss undan bildningen och satte oss i gräset och kände doften av jord. Med sorg i själen läto vi en vild chaufför, som skänkte blixtrande leenden åt hastighetsmätarens 60 kilometer i hårnålskurvorna, forsla oss

Vackra och kunskapsrika reseskildringar från alla de länder, som Iduns nyligen avslutade sällsapsresa runt Medelhavet besökte, finns det fullt av —

kattor. Obegränsat många och obegränsat skabbiga. Vi tänkte, vänligt och förstående: »Nåja, gränder med busar finns det ju i alla städer. Vi väntar väl — — —». Vi fingo vänta. Alla gator voro gränder, åtminstone inte nämnvärt långt ifrån, och de flesta människor vi mötte sågo ut som om de med glädje skulle slåss om en gammal sko. Den tanke som dominerade hos oss när vi till sist vände smutsens och fattigdomens huvudstad ryggen var: vem köper något i en stad där alla säljer? Faktiskt så gott som varenda en av dess 900,000 invånare, sålde någonting, feine Briefmarken med träsiga taggar och schene Kamelen av metall och vattniga akvareller av Sofiamoskén och diverse obestämbar kرافs i smyck eller matväg. Turisterna köpa, dock med måtta, men vem köper annars?

Frånsett det starka intryck moskéerna gjorde av gamla heliga platser, smyckade av generationer tillbedjande och hänförda araber, blevo de dessutom en upplevelse av mer komisk art. I vår egenskap av kristna hundar ombads vi att bepryda oss med tofflor innan vi stego över helgedomens tröskel. Tofflor är ett mildt och föga sanningsenligt ord — smärre prämar utan reling akteröver. På en gång seglade vi alla in på de orientaliska mattorna och åkte med ett frejdigt hasande runt altaren och heliga pelare. Vi fnittrade, moské och Allah till trots, diskret i pälskragarna när någon försökte forcera ett trapsteg med bibehållen plastik och självaktning. Så småningom ansågo vi oss kunna konsten och vågade lyfta ögonen mot kupoler och takmosaik, lämnande fötterna att sköta sig själva. Inom en minut hörde vi tassande steg bakom oss, och en krokig och sträng muselman knackade oss i ryggen med en protesterande blick på våra ben; vi följde exemplet — naken under det konstantinopoli-

Palestinianskt familjeliv.

Kobbs Théer äro sedan 100 år tillbaka kända och erkända som de förnämsta och drickas därför av alla verkliga thévänner.

Begär därför alltid **Kobbs Thé**

PALESTINAPIKANTERIER

SKAPSRESA RUNT MEDELHAVET

— — därför har Iduns reseledare lämnat åsido detta kapitel och i stället valt att låta en del lustiga turistpikantier från Medelhavsresan passera revy.

tanska dammet lyste rågummiskon i frivol frigjordhet, och tio steg efter oss vickade toffeln i ensamt majestät bland mattans veck. Försöken att infånga den förrymda toffeln, hoppande på ett ben i den andra, borde berättiga till inträde vid Gymnastiska Centralinstitutet.

Tropikfläkten på Sicilien förflyktigades totalt av vårstormen, som rasade i Athén och kom oss att fladdra som torra höstlöv mellan Akropolis tidsfrätta pelare. Men när saltstänken från vågsvallet i Piraeus hamn torkats av solen på Lützows däck, då började Orienten hänga i luften på allvar. Havet var stundom vildsint och gropigt, och mångt ansikte trädde rosigt och glatt in i matsalen och backade grönt och förgrämt ut, men dessemellan var Olympen, vars jordiska spår vi nyss skådat, en blek kopia av vår tillvaro mellan två relingar.

Haifa höjde sig ur havet. Vi skulle i land i Palestina! När man satte på sig hatten framför hyttens runkande spegel var det med samma koncentrerade spänning av lust och olust som när man öppnar en lottsedel. Det blev vinst.

Två jättelika araber i vita nattskjortor hyvade ned oss i en liten bogserbåt, ingalunda fördöljande, vilken löjlig syn de ansågo oss utgöra i hatt och handskar och hela promenadhabiten. Den lilla båten tuffade allt närmare land, nu — nu stodo vi på Bibelns jord.

Första sensationen var befolkningens kostymering. Om man har en gammal potatisäck och en gammal randig mattstump, så hänger man säcken fram och mattan bak och binder en tåt om det hela och sedan kan man med lugn promenera sig på Haifas huvudgata.

Vi äntrade våra bilar och susade i väg över Kidrons blodiga bäck och den palestianska slätten. Och där mötte vi Kamelen.

Han var stor och ful och trasig och högfärdig, men han vaggade fri och levande och inte på något Zoo. Vi älskade honom.

Vägen slingrade upp och ned i dalgängen och med jämna mellanrum rusade vi som småbarn ur bilarna och plockade vallmo vid dikeskanter. I Nazareth sålde hundra gubbar schene Postkarten, fein Geschäft, och när invånarna i Kana sågo bilarna damma i närmaste krök skuttade de in i lerhyddorna och hängde på sig några pittoreska sjok. Allt för turisterna.

Vägen slingrade farligt nedför — Genesaret glänste blå mellan bergen. Vi plockade randiga stenar på stranden vid Kapernaum och susade så in i Tiberias. Tyskt

Våra infödda ciceroner på Bibelns vägar.

vacker, oh — —. Vi stapplade på knagglig stenläggning ned till caféet vid stranden av Genesarets sjö, som låg och drömde blank i månskenet. En liten smutsig lokal med kriminella typer runt borden och på en estrad tre slöa herrar som åstadkommo ett slags musik. Vi väntade på den sköna beslöjade med orientalisk mjukhet och mystik i dansen — där kom hon. Det var en veritabel s. k. maduska, en vulgär svarthårig typ, som i en gammal paljettklädning och billiga silkesstrumpor inte var mer orientalisk än vi. Hon spatserade litet runt scenen och då och då tog hon ett steg i takt med musiken. Med fem loppor per man vandrade vi tankfulla hem i månskenet — —

Jerusalem — vi gingo ut och in på heliga platser och skämdes för att vi inte kunde skilja på Josef och Jakob och David och en David till. Vi gingo, med utgång från en källare under ett nunnekloster, hela Via Dolorosa, men ovisst är om vi stått på Golgata, för det gruffas väldeliga bland de lärde var Golgata låg. Överhuvudtaget voro de utslag av bibelgräl och sekteri, som vi sågo, uteslutande beklämmande. I den smala och svarta trappan ned till stallet under kyrkan i Betlehem lyste två ögon emot oss i mörkret — det var en polis, som står där natt och dag för att hindra kopter och armenier och syrier och ortodoxer och katoliker att blåsa ut varandras lampor och slå sönder varandras heliga ting, i den fasta tron att deras sekt är den enda, som definitivt vet på vilken kvadrattum Jesus föddes.

Det bästa i Jerusalem var Getsemane, en liten blommande fridens plats i skuggan av Oljoberget, och det värsta var lukten. I gränderna vid klagomuren stod en doft, tjock som en vägg, av härsket flott och skämt kött och smuts och ohygien i alla dess former. Och invid murarna sutto rader av urgamla, hemska, smutsiga, halvblinda käringar och tiggde. Vi slog upp pälskragarna för ansiktet och sprungo.

På Döda Havets strand spelade en brun herre i fez Valencia på en grammofon med röd tratt. De djärvaste av resenärerna hyrde fagra randiga baddräkter och betraktade

(Forts. sid. 490.)

Ett näpet ekipage.

hotell med Ordnung und alles. När man ringde på klockan i sitt rum så trädde där in en lång kolsvart karl som log glatt kannibaliskt och frambragte underliga ljud. Det var bara att vänja sig.

Efter middagen kom vår guide med lysande ögon: magdons, madame, orientalisk dans, äkta,

I Taormina — innan svenska blåsippan stuckit upp huvudet!

O, så gott!

MAMSANA

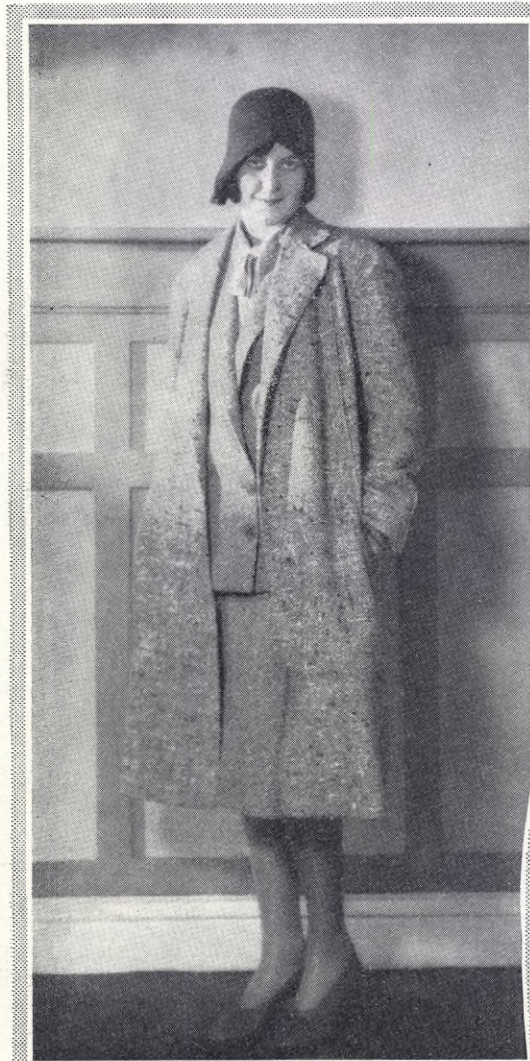
(Tomtens majspreparat)

för delikata puddingar, krämer och andra efterrätter. Pris 65 öre.

PROMENAD OM VÅREN

NÅGRA NYA VÅRDRÄKTER.

Modellens mannekånguppvisningar ha visat vårsäsongens skörd från Paris och man kan ge de svenska uppköparna gott betyg över lag. Idun kommer att i detta och några kommande n:r ge sina läsarinor några bildglimtar från dessa uppvisningar, så att damerna landet runt bli delaktiga av kunskapen ur vårmodets bok. Först ägna vi vår uppmärksamhet åt promenaddräkten, sedan pälsen och vinterkappan befunnits omöjliga i vårsolens glans. Och tailleuren med den korta eller trekvartslånga kappan är modernare än någonsin, så Ni kan med fördel välja detta evigt nya plagg, som man alltid "ser klädd ut i". Se vidare bilderna här nedan. (Holmén, foto.)

En liten strikt promenaddräkt från Bernard i beige och över den, när det är kallt och ruskigt en ulster — se där en modern och chic kombination. Från Ateljé Alex, Märthaskolan.

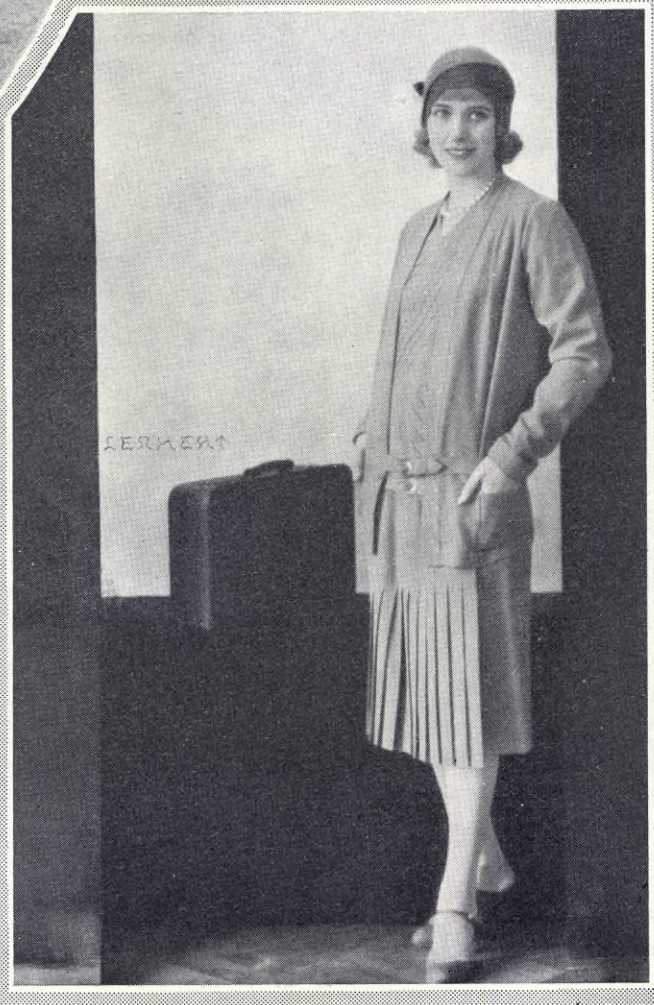
Tailleur på smoking-motivet med svart jacka, vit skjortblus och grå kjol från Patou. N. K.

Patou har komponerat denna luftiga ensemble i röd och vitprickig crêpe de chine med trekvartslång kapp. N. K.

En liten fantasi-dräkt i gul flanell diagonal med vit lingerieblus. Modell Madeleine de Ranch. Från Edman och Anderson.

En värlätt ensemble i resedagrön ylle-georgette. Från Lejamagasinet.

DUKEN PÅ SALSBO RDET

OCH NÅGRA ANDRA DUKAR

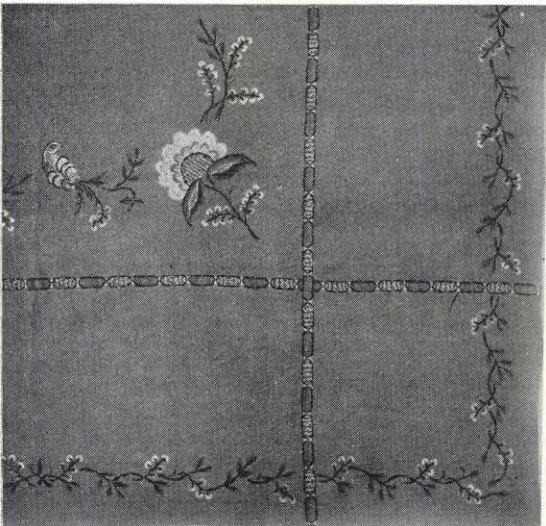
DEN NYTTIGA SIDAN.

HAR DET HÄNT ER ATT I ETT fönster plötsligt få se ett handarbete, som ni gripits av en häftig lust att få göra? Inte den där passiva: den duken var trevlig. Utan en bestämd lust, som betyder uppfyllandet av en »dröm» beträffande handarbete? Jag såg den duken — det var denna gång en sådan — i höstas i fönstret hos Svensk Hemslöjd och den ses fotograferad här. Jag har inte sytt den, men det har ingen fara, ty detta mönster och denna vara står sig. Hur länge som helst.

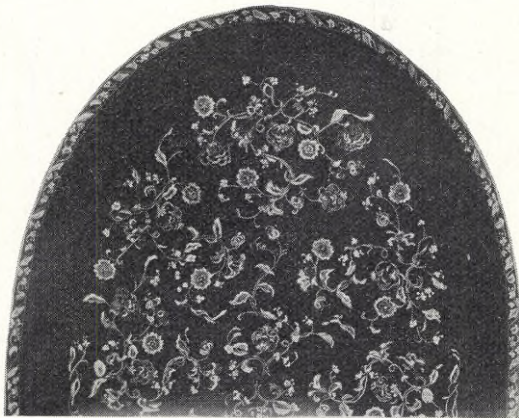
Det gör däremot inte epidemisaker. Just nu överflöda våra tapisseriaffärer av en epidemiduk, som nog i och för sig är frestande. Den består av rutor, c:a 40 cm. i fyrkant, på varje är sytt ett motiv, rutorna äro langetterade i kanten eller försedda med någon prydnadssöm och så äro de alla hopsyddas till en stor duk. Idén kan göras trevlig, om färgvalet är bra, och arbetet är lätthanterligt och tillåter användandet av bitar, man kan ha liggande, någon längd, som kan styckas till rutor, och som så varieras med rutor i en annan färg. Ty duken går alltid i två nyanser — »varannan var av silver, varannan var av guld.»

Men — det är epidemi. Och det är farligt. Jag motstår lockelsen och drömmer om min verkligt vackra sak. Den är sydd på fyrskäftiga ylletyg i brunt och broderad helt över med blomgrupper i tunt vävgarn. Den är helt oöm, den ger lugn och värme åt den matsal den är ämnad för. Botten kan vara annat än brun och formen naturligtvis rektangulär, men den måste vara i det där ylletyget. Det är något av Sigrid den fagras vadmal, som så försmädligt skickades henne och hon sömde med äkta pärlor. Det är en svenskt vackert sak, förnäm och slitstark.

En annan matsalsduk är också vacker, och mindre arbetsam. Den är sydd på grön yllestramalj, detta åttiotalstygg, som lever upp igen och som för resten lär ha mycket äldre anor. Broderiet går i grått och är stjälsöm, dessutom indelas duken i fält med handvävda band. Den är lätt-sydd och ändå inte någon tillfällig vara och den är lika varm och fint hemtrevlig som

Detalj av matsalsduk på yllestramalj med vävda band. Från Svensk Hemslöjd.

Detalj av matsalsduk på grovtrådigt ylle, sytt med vävgarner. Från Svensk Hemslöjd.

Cecilia med nålen ventilerar denna gång ämnet: dukar och ger några goda råd.

den andra. Båda ge ett slags centralpunkt åt matsalsbordet, göra matsalen till ett familjerum, som samlar alla medlemmarna. Så lyrisk kan man bli inför ett par dukar!

I allmänhet böra dukar ha en viss tyngd. De få inte skrynklas och man skall kunna ställa saker på dem! Det sista är viktigt för trevnaden. Bra dukar får man av en bit fast och vackert möbelyg, som man kantar med en virkning i ullgarn eller en kavelfrans. Det österländska sättet att lägga en liten matta på ett bord är ytterst sympatisk. I Algier ser man på alla kaféer små vad man vill kalla brysselmattor på alla bord, det är vackert i färg och varmt för bara armar och oömt och saker glida icke på dem. Ni tycker väl mest om att lägga patience på ett bord med duk, eller hur?

Jag skulle nyligen försöka att på egen hand väva en nöthårsmatta. Det misslyckades, den blev inte fast nog. Då knöt jag in några ränder noppor och kortade av hela arbetet till en fyrkant och lade det på ett bord — det är nu en av hemmets bästa dukar och står sig i evighet!

Men det finns andra slags rum, flick-, gäst- och landsrum, verandor, serveringsrum, kök.

Här skall det inte vara ylle och ingenting »arbetat». Då ha vi de svenska bomullstyggerna som ge ständig variation, äro

Vem syr den vackraste kudden?

Den 1 maj skola bidragen till Iduns kudde-tävlan vara inlämnade. Uppgiften gäller: vem syr den vackraste divankudden? Tre pris utdelas, första pris kr. 75:—, andra pris kr. 50:— och tredje pris kr. 25:—. Bidragen insändas med påsydd adress till Iduns red. under märke: Kudde-tävlan.

tvättakta och ge en ljus och ren prägel. Här kan man få experimentera. En »spegel» av enfärgat, med bård i rummets färger. Eller en spegel i kulört rutmönster och en neutral bård, ytterst om man vill ännu en smal bård i någon ton, som stämmer överens med botten.

Dessa dukar skall man sy på maskin. Man kan till och med sy eleganta dukar på maskin av t. ex. italiensk damast. Det finns att köpa smala bårder, som gå i stil med detta tyg. Man syr på bården på maskin som då man syr de breda fällarna på örngått eller bara vändsyr. En bomullsduk på Sv. Hemslöjd var röd- och grårutig, med benfärgad bård och utanför den en smalare bård av rostrött. Allt maskinsytt — men ändå ett visst precisionsarbete — och på en förmiddag borde man kunna fiffa upp hela sommarnöjet med dess dukbehov i den stilen. I datta sammanhang vill jag tala om vad jag sett: ett par dukar med broderade bårder voro slitna. Innanmätet var slut. Dukarnas ägare klippte ut den inre ytan och fällde här in en bit, i det ena fallet oblekt domestik, i det andra linne, som hon allt hade liggande. Dessa dukar skulle skydda ett bra bord i ett flickrum, de »fingo duga» till det ändamålet och duga också bra.

De kulörta bomullsdukarna äro idealiska till té- och frukostdukar, men mera därom senare. Till slut vill jag plädera för vacker kretong, randig, till duk. I Köpenhamn hittade jag förra året en »bedårande» randig kretong, italiensk, köpte en meter för fyra kronor, och gjorde vid hemkomsten en oklippt frans, virkad över en smal linjal, samt sydde på fransen på maskin. På det sättet fick man tillfredsställa sin lust att köpa något, det som är en semesterresas största behag, och att »svänga ihop» en sak, som visat sig både stark och vacker.

En norska jag känner gjorde endast en sorts duk: på boj sydde hon ett helt ytmönster i slingor med ullgarn. Det var bara färgerna som varierade. Det var vackert och ståtligt. Men Hemslöjdsduken är ännu finare.

CECILIA MED NÅLEN.

Nöthårsmattan som blev en duk.

Brudslöjor och Diadem

Myrtenkronor bindas
Klädningsblommor

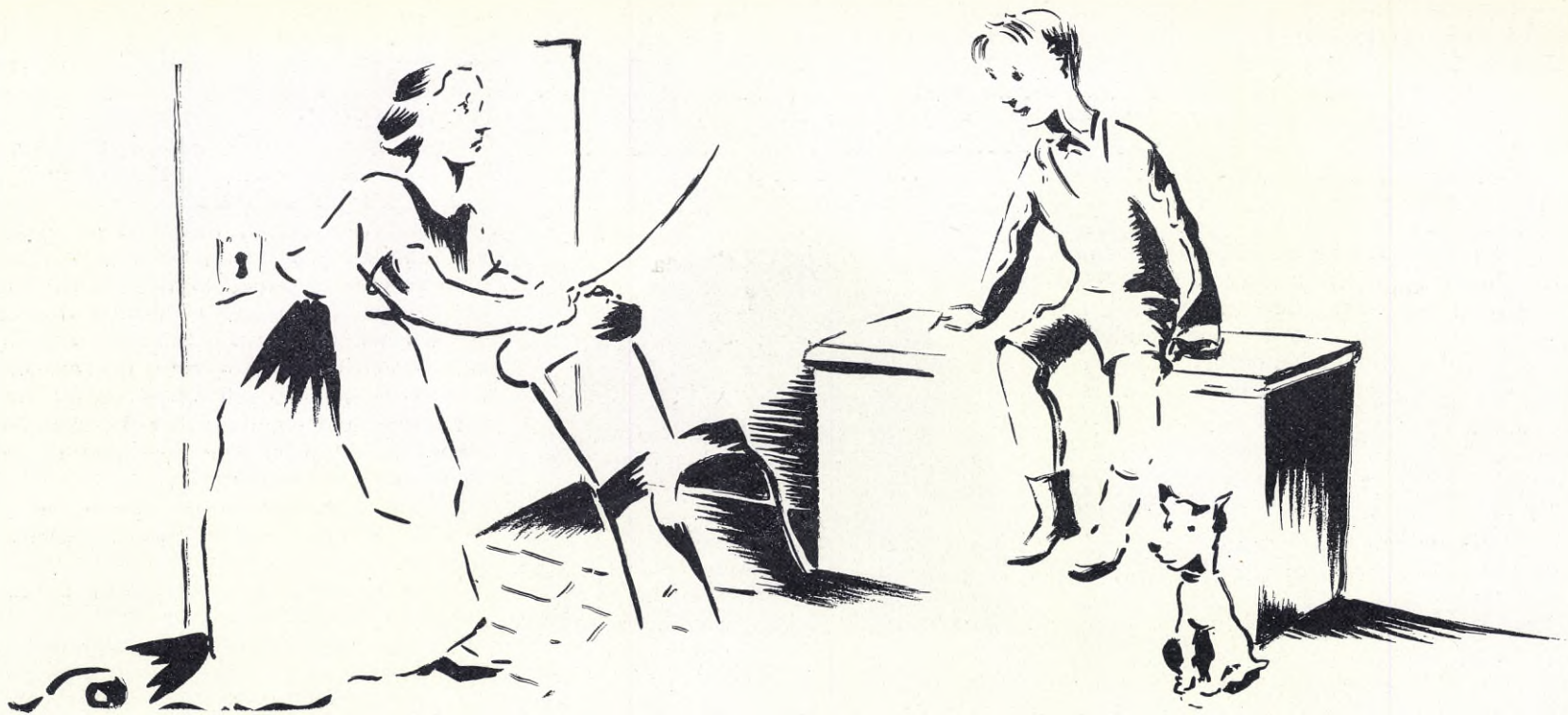
Ida Haglinds Eftr.

Norrlandsgatan 17, Stockholm
Norr 163 53

MINIATYRSPARKASSEBOKEN

En praktisk nyhet för damväskan.

A.-B. GÖTEBORGS BANK

B R Ä N N O F F R E T

AV GURLI HERTZMAN-ERICSON.

DET VAR MED EN KÄNSLA AV lycklig befrielse Tom Carrell betraktade den stora skolporten som skulle förbli tillsluten i åtta dagar, åtta dagar av obegränsade möjligheter och en härlig tillgång på tid. Det var endast några småpojkar kvar som bombarderade varandra med skällsord och knytnävsslag. Deras röster stego som gälla flöjttoner mot himlen. Tom gav dem ett likgiltigt ögonkast. De tillhörde en annan årsklass än hans egen, och han hade ingenting med den att göra. En skolatlas låg uppslagen på grusplanen och vinden virvlade om med världsdelar och oceaner. I portvaktens fönster stod ett fastlagsris i ett glas, men alla de brokiga fjädervipporna undanskymde det späda, gröna, som tveksamt vågade sig fram i rumsvärmen. Det var den enda färgfläck som lyste upp den stora byggnadens fönsterrader.

Tom drog in luften genom näsborrarna. Det var inte vinter, och inte heller vår, men luftens friska syrlighet antydde att något var i görningen, och pappersdraken som var fastbunden vid staketet spände alla klutar för att komma till väders. Skyarna tumlade som yra fåglar över den nordiskt bleka himlen, och solen skymtade i ett växelspel av dagar och skuggor. Gud vet om det inte var vår ändå.

Det glittrade vått från gatstenarna, en gumma traskade förbi med en gyllenlack under armen och några rabarberstjälkar stickande upp ur torgkorgen, och spårvagnarna hade små gula vimplar som fladdrade lustigt i blåsten.

Tom tänkte på att han skulle gå hem och ta reda på Josef Napoleon, men så fångslades han av en vattensamling som bildats efter den sista snösmältningen och låg i lä för vinden. Han tog en pinne för att mäta hur djup den var, och i detsamma kom magister Bergsten förbi med en packe böcker under armen.

— Du blöter ned fötterna, Tom, sade han.

— Dom ä vattentäta, sade Tom och steg ned i pölen med en hisnande lyckoförnimelse av djupet inunder, där skyarna speglade rymdens oändlighet.

Magistern kände också befrielsen från den stora tegelbyggnadens tvång, och det låg våraningar i luften. Det kändes som

en ilning i hjärtat, en trumpetstöt i öronen, och man visste inte om den kom från de blanka mässingsinstrumenten i en passerande regementstropp eller från de virvlande skyarna, där någon liten putti kunde ligga på rygg och driva gäck med människorna. Man fick lust att göra något riktigt galet, hoppa, hjula eller gå på händerna, när man inte längre var så liten att det räckte med att blöta ned sig om fötterna.

— Vad skall du ha för dig under lovet, Tom? frågade magistern och stannade i lä av husväggen för att tända sin pipa.

— Vet inte, sade Tom. Nått skoj blir det väl alltid.

Hade magister Bergsten inte haft en viss flicka i tankarna, skulle han inte haft något emot att ta' den lille gynnaren med till Jämtlandsfjällen. De blevo så bleka om nosen, småparvlarna, fast man gunås visste att de icke ägnade någon överdriven tid åt läsläsning.

Nu var pipan tänd, och magistern kom plötsligt ihåg att han hade biljetter att hämta och en kappsäck att packa.

— Ajö med dig, Tom.

— Ajö magistern.

Nu kom portvakten med sin nyckelknippa och körde i väg småpojkar. Grinden skulle låsas och gården sopas, och nu skulle man i åtta dagar få frid för alla de svärmar av skolpojkar som väsnades och bråkade och drogo upp smuts i trappor och korridorer. Johansson hade sett sin leda på ett par generationer av dem. Bättre blevo de inte, snarare sämre, och oppkäftiga mot gammalt folk.

Men Tom sögs som en liten spillra upp av människoströmmen som oavbrutet gled i en och samma riktning. Stannade han, fick han en knuff av någon armbåge eller ett otåligt ögonkast. Ingen tog hänsyn till den andre och var och en var upptagen av omsorgen om sig och sitt hus. Endast Tom njöt av sin frihet från jordiska bekymmer, för tillfället var Josef Napoleon glömd, och instinkten ledde honom säkert och målmedvetet ned till kajerna där staden slutade och äventyret tog vid. Han visste var de stora skroven från Finland och Ryssland lågo förtöjda, var lastångarna lade

till, och var man hade den största utsikten att kunna kila över landgångarna, utan att bli åthutad av skeppsvakter och båtsmän. Han tyckte om att se vattnet glittra ute i farleden och att höra det klucka mot kajstenar och båtskrov, och han hade gjort bekantskap med en lättmatros som han suttit och pratat med på en av tunnorna vilka rullats i land på väg till magasinen.

Det var hungern som drev honom hem, och någon timma senare satt han uppflugen på vedlåren i vindfarstun med Josef Napoleon vid sin sida och en limpsmörgås i handen. Lektor Borreus hade rest bort, och Augusta passade på tillfället att vädra ut tobakslukten och piska dammet ur de möbler, om vilka artisten Carrell en gång yttrat att de voro så fula att de saknade allt existensberättigande. Tom dinglade med benen och åt sin smörgås i en känsla av allmän tillfredsställelse över att se en annan arbeta. Josef Napoleon tog tacksamt emot de smulor som föllo på hans lott.

Där Tom satt, såg han över hustakens oregelbundna vinklar de lätta, guldkimrande skyarna, vilka ibland seglade så lågt att de löpte fara att spetsas på tornspiror och telefongalgar, ibland stego så högt att ögat soldrucket tyckte sig skåda rätt in i oändligheten. Tom kände sinnet stämt till andakt och frågade:

— Tror Augusta på Gud?

Augusta gjorde ett uppehåll med rottningen. Hennes hår lyste som en brinnande buske i solskenet. Tom hade vidrört en öm punkt i hennes inre och därför svarade hon argt:

— Angår det honom, va?

— Nej, sade Tom och slickade smöret från tummen, men Augusta kan väl svara hövligt för det.

Augusta tänkte på broder Svensson som kommit och gått och tagit med sig den sista fattiga glädje som blivit henne förunnad. Hon kände sig inte nådig mot Försynen, om den nu fanns.

— Jag tror att han finns, sade Tom och gav Josef Napoleon de sista resterna av sin smörgås. Det är han som har skapat Augusta och mig och solen och Josef Napoleon.

Han tog det som låg närmast till hands.

— Inte kan man säga att han unnat mig mycket, sade Augusta, motvilligt erkännande Guds existens, det har mest varit slit och släp från morgon till kväll, och det har inte varit var dag man haft råd att köpa vetebröd till kaffet.

— Gud kanske tycker att Augusta skall nöja sig med rågbröd, sade Tom filosofiskt. Dörren stod öppen till lektor Borreus rum, och på divanbordet fanns en bok med gamla kopparstick, som han brukade bläddra i var gång ett tillfälle gavs.

Bland andra saker stod där på lektor Borreus skrivbord ett askfat, föreställande en cirkusryttarinna som bryter sig igenom ett papperstunnband, men askfatet hade även en baksida, vilket stundom är fallet med askfat hos gamla ungarlar, och när Tom vände det helt om, stack där fram ett par mycket nätta och välformade små ben.

— Usch, sade Augusta, som just då kom in i rummet, usch ett sånt griseri.

Men Tom såg med oskuldens ögon och förstod inte varför det skulle kallas griseri att en flicka hoppade genom ett tunnband. Han hade ju själv sett något liknande på cirkus.

— Hjälp mej ut med soffan, i stället för att gå och fingra på sånt som han inte har med att göra, sade Augusta.

Och Tom knogade och bar, och Josef Napoleon sprang efter och nafsade efter tofsarna som hängde ned från de stoppade armstöden. Rottningarna slogo sin jämna takt och sköna dammoln stego upp från lektor Borreus nedsuttna resårer, då plötsligt dörren öppnades till fröken Tempelman's rum och en sjuksyster anhöll att man icke måtte väsnas så mycket, ty det tålde inte fröken Tempelman vid.

— Aja mej! utbrast Augusta med en av sina teatervisningar, och jag som inte tänkte på att gamla fröken är sjuk.

Även Tom kände sig skuldmedveten och lade rottingen ifrån sig. Det var hans första lovtag, och solen sken och vindarna blåste och han hade alldeles glömt att fröken Tempelman låg i sin stora mahognysäng med nedfällda rullgardiner och medicinflaskor på nattduksbordet.

— Är fröken Tempelman mycket sjuk, Augusta? frågade han.

— Jag tror att hon är det, Tom. Det tror jag sannerligen.

— Tror Augusta att hon dör?

— Tyst, tyst, varnade Augusta, talar man om döden, så har man honom i farstun.

Och hon såg sig omkring med så skrämmande blickar att Tom kände sig kuslig till mods. De hjälptes åt att flytta in soffan, och medan Augusta dammtorkade, underhöll hon Tom med sina funderingar över döden och förintelsen.

— Och ingenting är så säkert som det, sade hon, att man skall ligga i en svart låda och att prästen skall läsa över ens fattiga stoft.

— Det finns vita likkistor också, Augusta, påminde Tom.

— För di rika ja, men för den fattige är det svart till både bröllop och begraving. Har han sett när di kör ett fattiglik till körgårn, utan en endaste krans på kistlocket, det är den sorgligaste syn en kan få se. Men nu skall jag låsa, så nu får han gå ned till Fridholms, Tom, när han inte har fröken Tempelman att gå till.

— Jag tror inte att jag går någonstans, sade Tom och försvann med Josef Napoleon i hällarna.

— Stackars alla dem som äro fattiga och sjuka, tänkte Augusta, och stackars den som skall stå inför vår Herres nådstol.

Då får en allt ha svart på vitt på att det finns något en kan berömma sig av.

Men Tom satt i dystra funderingar och Josef Napoleon, som hade ett förståelsefullt hjärta, satt mitt emot honom med huvudet på sned och ett filosofiskt uttryck i sina trogna hundögon.

Tänk om fröken Tempelman skulle försvinna från vindskuporna? Om man inte längre skulle få se hennes röda schal och klippande ögonlock? Inte mer få höra hennes missbelättna stämma?

Det vore ju som att förlora saltet till brödet. Och det var hon som betalad hundskatten för Josef Napoleon.

Tom satt i tankarna och snodde Josef Napoleons öron runt, tills djuret upphävde ett tjut av smärta.

— Stackars Joppe, sade Tom, jag menade inte något ont, förstår du.

Och Josef Napoleon slickade sin avguds hand till svar.

Kunde man inte göra något för fröken Tempelman? Kunde han inte förstå, den Oförklarliga däruppe, att fröken Tempelman var nödvändig för vindskuporna. Att man inte kunde tänka sig någon i hennes ställe.

Hur bar människor sig åt förr i världen, när de fingo sina önskningar uppfyllda?

De offrade.

Det hade Tom läst i bibliska historien, och Gud var väl inte annorlunda nu än förr. Han såg med välbehag till offret, stod det, och han tvingade Abraham att offra sin egen son, fast han ändrade sig i sista minuten.

Toms kinder började hetta vid tanken på att han skulle kunna göra något för fröken Tempelman.

Men var skulle han offra, och vad?

För att det skulle vara någon mening med offret, måste man offra något av det som var en kärt och dyrbart. Tom sände en liten förskräckt tanke till Josef Napoleon, men det kunde väl inte Gud begära, och han var inte heller säker på att ängeln vid ett sådant tillfälle skulle ingripa.

Nej, en sådan risk kunde man inte ta, och om han låtsade sig vilja offra Josef Napoleon, utan tanke på att verkligen äna göra det, så vore det att bedraga Gud.

Många ägodolar hade inte den fattige Tom Carrell, men insvept i dubbla silkespapper låg ett antikt bronsmynt som en farbror skickat honom från Paris. Han tog fram det ur en gammal sammetskartong, vädde det i sin hand och synade det noga. Lektor Borreus sade att det var ett rart mynt.

Toms ögon blevo drömmande. Han vred och vände på myntet och kände en allt starkare motvilja att lämna det ifrån sig.

Men fröken Tempelman hade betalad hundskatten för Josef Napoleon, och Josef Napoleon var mera verklig och levande än alla mynt i världen. Tom lät myntet glida ned i sin byxficka, och en stund efteråt hade han delgivit Kalle Fridholm sin plan, utan att ingå i några närmare detaljer.

För Kalle var det alldeles tillräckligt att handskas med tändstickor och träull, papper och gamla brädlappar och sedan sätta futt på det hela. Källaren var full av gammalt skräp som det gick att elda med, och bålet blev rest i skydd av en kärra med trasiga skalmar som dolde deras förehavanden. Snart steg ur den bolmande röken en klar låga som lätt och graciöst svingade sig över jordens grus. Det knastrade och glödde. Allt flera lågor förenade sig med moderflamman, hämtade ny näring från de

torra packlärsbräderna och sträckte sig nyfiket över vagnslidrets plåttak. Tom såg med tillfredsställelse hur hans offerrök steg rak som en pelare mot himlen, och i ett obehagligt ögonblick lät han myntet falla i elden. Josef Napoleon gnällde omkring dem, och det började bli så hett att man måste maka sig åt sidan.

Den första som varseblev elden var en husjungfru i andra våningen, men hon trodde att det var några arbetare som höllo på med att koka asfalt. Den andra var en ryttmästare i första våningen, men han vågade inte öppna fönstret för dragets skull, utan nöjde sig med att slå en ilsken trumvirvel mot rutan med sin käppkrycka. Den tredje var Augusta som kom nedför traporna med en sophink.

— Vad i Herrans namn tar ni er till, pojkar! utbrast hon och ställde sophinken ifrån sig.

— Vi offerar, ropade Tom tillbaka med segerjubel i stämman.

— Vem då till? frågade Augusta mot sin vilja intresserad.

— Till Abrahams, Isaks och Jakobs Gud, ropade Tom.

Men nu hade ryttmästaren hunnit till telefonen och blivit inkopplad till portvaktbostaden, och ögonblicket efteråt kom Samuelsson springande med kvasten i högsta hugg.

— Era satans ongar, tänker ni sätta eld på hela kvarteret, skrek han, ryckte ifrån Augusta hennes hink och fyllde den med vatten från pumpen. Han svor och grälade och sotflagorna fastnade i det vippande hakskägget.

Kalle Fridholm hade sällan haft så roligt. Han skrattade och slog sig på knäna, men Tom såg hur hans offerrök likt Kains tungt släpade sig utefter marken, medan Samuelsson som en besatt hoppade bland de rykande bränderna.

— Det här skall allt stå er dyrt, era satans ongar, skrek han. Skalmarna är svartbrända och kärran är Janssons så mycket ni vet det, och förbanna mej om det finns nån hut i bättre folks ungar.

Detta med en sidoblick på Tom, som stod helt oskyldig med händerna på ryggen, medan Josef Napoleon gnällande strök sig intill honom.

Det stolta bålet var en svartbränd askhög, men offret var verkställt, och Gud skulle nog se både till offerpennningen och till Samuelssons svordomar, tänkte Tom, när han vände ryggen åt gården.

— Kära barn, så smutsig du är, sade Lena Invenius som kommit hem och ställde i ordning middagsmaten, och utan att invänta någon påminnelse smet Tom ut till vattenledningen i farstun.

Men Lena kom inte med några besvärande frågor. Hon hade så mycket annat i tankarna.

— Tror du, att du vågar ligga ensam i natt, Tom? frågade hon. Fröken Tempelman är mycket dålig, och jag måste avlösa sjuksköterskan med att vaka.

— Visst vågar jag ligga ensam, sade Tom. Och förresten hade han ju Josef Napoleon. Frammot morgonen kom Lena Invenius in, utvakad och blek.

Tom satte sig yrvaken upp i sängen.

— Hur är det med henne? frågade han.

— Bättre, Tom. Det har varit en kris i natt, och nu tror jag hon får leva.

— Då hjälpte det i alla fall! utbrast Tom strålende.

— Vad var det som hjälpte?

Men Tom hade redan dykt ned bland kuddarna och dragit täcket över huvudet.

EN SOM GJORT HEDER ÅT SVERIGE

BOKEN OM ANNA HIERTA-RETZIUS OCH HENNES LIVSGÄRNING.

KORT EFTER EN BERÖMDHETS bortgång, sjunker nästan alltid denna berömmelse i en vågdal. Storheten är visserligen inte glömd, men undanskymd för en tid av dagens händelser, av nya namn och gärningar, som pocka på uppmärksamhet för dagen. Men om en tid — kort eller lång — kommer ofelbart den stund, då namnet lyfts i ljuset på nytt och den bortgångna storhetens insats synas på nytt och får ett annat perspektiv. Då är det gott, att en utförlig levnadsteckning finns tillhands, att man inte behöver söka länge och med möda efter källorna. Ur den synpunkten skulle man kunna se den levnadsteckning över Anna Hierta-Retzius, som nyligen utgivits. Hennes biografi är där skriven av Annie Åkerhielm, som på sitt eget livfulla, målande sätt ger oss människan Anna Hierta livslevande. Som ett komplement har tillagts redogörelse för fru Hierta-Retzius' omfattande sociala verksamhet av ett par av dem, som medverkat där: fröken Maria Cederschiöld och fru Elisif Théel.

Till grund för levnadsteckningen ligger delvis egna anteckningar från skilda tider av Anna Hierta-Retzius. En av dessa lyder:

»Det intryck jag under arbetet bland de fattiga erfor, lärde mig mycket, att den allmänna välgörenheten behövde djupgående reformer, att hustrurs rätt behövde skyddas, att barnen och framför allt de unga flickorna borde man taga sig an m. m.»

Detta är en tidig anteckning. Anna Hierta hade på 1850-talet, d. v. s. som helt ung, tillsammans med sina äldre systar — hon var den yngsta av Lars Johan Hiertas sex döttrar — fått sig anförtrott vården av en fattig familj i Klara församling. Det var sådana fattiga familjer, som bodde i utdömda lägenheter, ett koncentrat av sociala problem efter nutidens sätt att se mötte här de unga flickorna: överbefolkning, bostadsbrist, nykterhetsfråga, kvinnans rättslösa ställning, ungdomsförvildning och de unga flickornas moraliska vådor.

En vanlig ung flicka från den tiden skulle ansett sig ha fyllt sin plikt genom att gå till de fattiga med en korg mat och kläder; att »hemföra liten tack och mycket loppor», som Fredrika Bremer helt drastiskt uttryckte sig.

Men Anna Hierta hade vuxit upp i ett hem, där sociala förbättringar dagligen diskuterades. Hon var också den av Hiertas döttrar, som fått mest i arv av hans sociala patos, hans reformiver och hans initiativkraft. I hemmet hade så långt hon kunde minnas tillbaka ansvaret att växa upp i lyckliga förhållanden predikats i ord och gärning. »Gör heder åt Sverige!» sade fru Hierta åt sina flickor i avskedets stund, då de som halv-vuxna skickades i helpension till Tyskland.

Och Anna Hierta gjorde heder åt Sverige på ett enastående sätt. Om man närmare undersöker roten och upphovet till många av de sociala inrättningar, som numera anses som en självfallen välsignelse skall man finna, att det var Anna Hierta, som tog

Anna Hierta som ung. Teckning av Maria Röhl.

Anna Hierta-Retzius är ett stort kvinnonamn i vårt lands sociala kulturhistoria och det är med tillfredsställelse man ser att hennes gärning blivit hugfäst i en bok, som Idun härmed fäster sina läsarinners uppmärksamhet på.

initiativet till dem. De äro så många, att det blir nästan tröttsamt att räkna upp dem.

Hon gjorde till sin uppgift: »den livsdugliga ungdomens fostran till lyckliga, arbetande, ansvars-kännande människor». På den grundvalen kom hennes första lappskola till för unga fattiga flickor, då hon själv var ung. Hennes stora verk, arbetsstugorna för barn, som kallats hennes äreminne, bygger på samma grundval. Matlagningskurser i folkskolan, sedermera utvecklade till skolkök, grundades på hennes initiativ och med hennes understöd. För övrigt med stort motstånd. »Bara matlagning» var väl ingenting att lära.

Anna Hierta hade sett, hur rättslösa de fattiga hustrurna stodo mot sina män, då dessa kunde suppa upp både sin egen och hustruns arbetsförtjänst. Hennes far hörde till de första motionärerna om förbättring

av den gifta kvinnans rättsliga ställning. Fastän han aldrig fick uppleva, att hans motioner i den frågan buro någon frukt. »Anna får ursäkta mig, att jag ej i år kommer med motion om den gifta kvinnan», sade han en gång på 1860-talet till sin unga dotter.

Med sådana traditioner var det inte så underligt att Anna Hierta grundade Sveriges första kvinnosaksförening. Det var på 1870-talet och den hette Föreningen för Gift Kvinns Äganderätt. Ur den utgick Fredrika Bremerförbundet. Föreningens namn var i någon mån för snävt tilltaget, den sysslade med flera kvinnofrågor och sociala uppgifter, bl. a. samundervisningen. Vad som nu heter Palmgrenska samskolan har utgått ur denna förenings initiativ.

Genom sitt giftermål med professor Gustaf Retzius fick Anna Hierta tillfälle att utvidga och förstärka de internationella förbindelser hon knutit redan som ung flicka. Hon togs också i stor utsträckning i anspråk att representera Sverige och gjorde i sanning heder åt sitt land, som hon en gång blivit uppmanad till. Som ordförande i Svenska Kvinnors Nationalråd deltog hon i kongresser ute i Europa och hörde till de uppmärksammade, de som räknades till den inre kretsen.

Man tycker, att detta liv fullt av arbete för stora uppgifter skulle ha varit uteslutande solljust. Men det fanns ett mycket stort men, som kom Anna Hierta-Retzius att på äldre dagar känna en viss bitterhet att vara glömd och sakna den uppmuntran och tacksamhet hon behövde.

Hon upplevde sina missräkningar troligen mest därigenom att hon fick se sin ungdoms ideal omsatta till oigenkännlighet. Hon fick uppleva, att de sociala reformer hon i årtal ägnat tid, pengar och kraft åt blevo till någonting annat än vad hon tänkt och drömt sig. Det ligger en viss tragik i hennes öde, då hon orubbligt höll fast vid sin ungdoms frisinna ideal som för länge sedan omplacerats från den yttersta vänstern till en mycket moderat höger.

Det är ganska belysande för hennes ställning till kvinnofrågorna i en senare tid, att hon med stor tillfredsställelse mottog underrättelsen om att en av de många motionerna om kvinnans rösträtt, fallit i riksdagen. Och det var dock hon, som grundade vår första kvinnosaksförening.

Men hon hade gåvan att ge, som inte förunnats alla, hon hade förmåga att organisera, att segt hänga i tills hennes idé var i hamn. Det låg något storstilat över hennes uppenbarelse även de sista åren, då kriget grusat de flesta av de ideal hon inskriivit på sin fana.

»Spökslottet», Drottninggatan 110, som var professorskan Retzius hem under många år och där många lysande fester givits för utländska berömdheter, hör numera genom donation till Stockholms Högskola. En av de många storslagna gåvorna av denna gamla dam, som lärt sig se i stort.

ETH. K.

Professor Gustaf Retzius, fru Anna Hierta-Retzius (omkr. 1900).

ETT AVSKED OCH EN BÖRJAN

TILL JULIA HÅKANSSON

DET ÄR NOG INTE EN HÄNDELSE, att fru Julia Håkanssons favoritroll, en av de många för resten, är den temperamentsfulla grevinnan i Sudermanns *Leve livet*. Men i samma andetag, som hon berättar detta, erkänner hon, att stycket nu för tiden skulle vara så gott som onjuttbart. Det är också typiskt för denna intelligenta skådespelerska, att den uppgift från senare dagar som hon tycker alldeles ofantligt mycket om, har varit den gamla kommunistkvinnan mor Meller i Tollers *Hoppla vi lever*.

När fru Håkansson nu står i begrepp att lämna Dramaten har som avsked valts den franska komedien av de Flers och Cailla- vet, »*Äventyret*», där hon har en av sina av publiken högt skattade roller från senare år. Den gamla fru de Tréville i *Äventyret* med sin stapplande gång och sin unga själ, har alltid tagit folks hjärtan med storm, det är inte fråga om det. En så temperamentsfull gammal dam måste man strax förälska sig i. I synnerhet, när hon av förf. fått så vackra poetiska saker att säga och talar så väl som fru Håkansson. Det har alltid varit en njutning att lyssna till hennes röst och hennes klara diktion. Tjuskraften i en stämma är något underbart, fru Håkansson kunde som Sarah Bernhardt med skäl berömma sig av sin gyllne röst. Men sådant ligger nu en gång för alla inte för henne. Divan upptäcker man inte i första taget hos henne, människan så mycket snabbare.

Lyckligtvis för oss, som beundra fru Håkanssons konst, betyder inte avskedsretten att hon tar avsked från scenen. Hon har så mycket o gjort. Som alla vitala personligheter är hon full av planer och uppslag för framtiden. De senaste sex åren vid Dramaten vill hon helst glömma. Med ett par undantag, mor Meller är ett av dem, har den utmärkta skådespelerskan endast framträtt i några mindre gumroller.

— Jag har aldrig velat spelat roller, som lågo under min ålder, säger fru Håkansson, då hon skänker oss några minuter i en paus vid repetitionen av *Äventyret*. Men sådana där halvt utplånade, utsuddade gumror, som jag fått göra, nej, det är verkligen ingenting för mig. Karaktärsroller har ju varit mitt fack framför alla andra. Den moderna dramatiken intresserar mig kolossal, jag tror på den, jag hör inte till de där gamla, som tiden gått ifrån.

Fru Håkansson antyder, att hon har planer på en ny verksamhet, men de ha ännu inte fått fast form. Hon har alltid drömt om att få ha en egen teater, snarare ett slags studio, där unga skådespelare utbildades och finge framträda inför publiken, medan de studerade. Där man kunde få experimentera, försöka intressera allmänheten för det nya i konsten.

Fru Håkanssons verksamhet som pedagog är ju känd. Som lärarinna uppskattas hon livligt. Unga skådespelare och även mera rutinerade bruka livligt anlita henne, liksom även herrar och damer ur societeten och vanligt borgerligt folk med intresse för dramatik eller bara för välläsning. Dramatiska författare ha ofta bett henne läsa sina stycken och rättat sig efter hennes råd och anvisningar. Hon känner också svensk dramatik från den tid hon hade en egen teater och sökte efter spelbara svenska original. Underligt att

Julia Håkansson, ett ungdoms-porträtt från tiden före teaterbanan.

En av de livfullaste gestalter, som den äldre skådespelargenerationen kan uppvisa är utan tvivel fru Julia Håkanssons. Fastän fru Håkansson nu lämnar vår nationalscen, hoppas de många beundrarna av hennes konst, att detta icke är ett definitivt avsked från scenen. Fru Håkansson själv önskar ingenting mindre än detta och är full av planer för kommande verksamhet.

ingen på den tiden skrev en roll åt fru Håkansson, det hade väl varit tacksamt. Men det kanske gjordes försök, som vi ingenting veta om.

Det är synd om dem, som nu bara få se fru Håkansson som gamla fina, stillsamma damer, att de inte kunna få en glimt av henne från 1890-talet, då hon spelade Ibsen och de då moderna franska och engelska äktenskapsdramerna. Fastän hon själv säger, att vi inte nu skulle stå ut med den där gamla dramatiken, utom Ibsen förstås. Och hon har nog rätt.

Men det hindrar inte, att fru Håkansson levandegjorde de lidelsefulla kvinnotyperna, så att man aldrig glömde dem. Hon debuterade som Nora i *Dockhemmet*, det är

Julia Håkansson, privatfoto 1890.

nu över fyrtio år sen och denna Nora ställde henne med ens bland första rangens skådespelerskor på den tiden. Denna Nora måste ha slagit ut som en låga ur en dold eld. I andra Ibsengestalter som Rita Almers i *Lille Eyolf* fick hon också visa sitt lidelsefulla temperament. Skall man nämna någon mera av fru Håkanssons stora roller från svunnen tid, borde Anna Hjelm i Heibergs *Kung Midas* komma i åtanke. Det är en dramatisk mycket tacksam roll, ett kvinnopsyke, som måste leva i översvinnligt hög ren luft och som går under av lögnen.

Det var med Anna Hjelm, som fru Håkansson återerövrade Stockholm, då hon återvände hit efter en lång frånvaro i svenska landsorten och Finland.

Vid slutet av 1890-talet finner man henne på Vasateatern, som på den tiden var en scen med litterära pretentioner. Där gavs nyare franska och engelska karaktärs-skådespel, Ibsen, Strindberg, Shakespeares Oscar Wildes *Solfjäders* och Pineros *Tankerays* andra hustru hörde till den tidens scenupplevelser för dem, som då voro unga åtminstone. Av Shakespeare minns man *Vintersagan*. Det var en *Hermione*, som såg ut som en grekisk staty som fått liv. Men vill man tänka på fru Håkanssons bästa roller får man gå till den tidens moderna kvinnor på scenen. Över dem låg det ofta i hennes framställning något av renässansens blodfullhet. Ord säga så litet och minnen blekna med åren, men ingen kunde som hon ge liv åt de eleganta vackra otrogna hustrurna med uppdrivet intresse för sin egen psykologiska utveckling.

Då fru Håkansson brukade resa omkring i den svenska landsorten med Svennberg som motspelare för så där en trettio år sedan, voro de båda alltid efterlängtrade. De förde med sig en smula glans och fest åt många människor, som annars ständigt levde i en enförmig vardagstillvaro. Det fanns ingen bio på den tiden och teatersällskapen, som kommo, voro av mycket olika kvalitet. Men med Håkansson—Svennbergs ramn på affischen visste man, att det skulle bli en verkligt njutningsrik afton.

Hon har berättat om den tiden, hur hon älskade alla roller eller åtminstone nästan alla — utom en. Denna enda, som hon avskydde, var — *Kameliadamen*. Men som denna värda dam hörde till publikgunstlingarna, fick hon lov att uppoffra sig ibland och ge den. I det längsta spjärnade hon emot, men det hjälpte inte. *Kameliadamen* stod på repertoaren, det hände t. o. m. att den intresserade teaterpubliken begärde den. Men hon fick aldrig veta förrän i sista stunden, då det stycket skulle upp.

När nu fru Håkansson spelar för en Stockholmspublik, som upplevat så mycket annat och aldrig sett henne i den fulla glansen av hennes ungdoms konstnärsskap, gå hennes tankar kanske en kort minut till landsortens teaterlador och gammaldags småteatrar och den tacksamhet, som alltid då mötte henne från många människor.

Visst är hon uppskattad och hyllad och älskad även nu, men hon kan aldrig bli som då, en ensam stjärna i en mörk natt, ett minne av fest och glans, ouppnåeligt annars men skimrande från scenen under några korta timmar. Se, det var fru Håkansson sådan de äldre ännu minnas henne.

GLANSROLLER SOM VI INTE GLÖMMA

ETT BILDGALLERI ÖVER JULIA HÅKANSSONS SCENKONST.

*Julia Håkansson och Tore Svennberg
i "Leve Livet".*

För dem, som minnas Julia Håkansson i hennes glansroller, blir det en behaglig erinran att se detta bildgalleri och för dem som inte sett henne en givande kunskap om hur en av scenens märkeskvinnor tedde sig i tidigare år.

Rita Almers i Lille Eyolf.

Som Nora i "Ett dockhem".

*Gabrielle
i General-
direktören.*

Paula i "Tanquerays andra hustru".

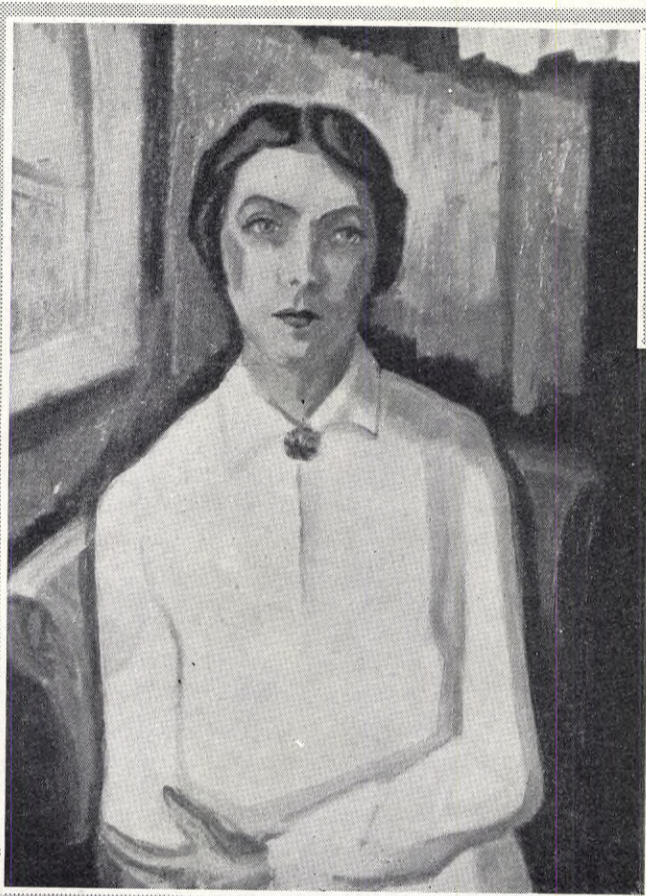
GRÖNLAND OCH VÄSTKUSTEN

TVÅ INTRESSANTA KONSTUTSTÄLLNINGAR.

Ossian Elgström är en intressant och originell konstnär, som vi inte selt utställa på åtskilliga år. Men han har arbetat desto mer under denna tid och visar nu resultatet på Konsthuset i en utställning över ämnet: Dagligt liv bland Grönlands nordbor år 1000 — vi rekommendera på det livligaste ett besök. En annan konstutställning värd uppmärksamhet är fru Agnes Cleve-Jonands hos Gumme-sons — det är första gången konstnärinnan separatutställer.

Fiskläge, Bohuslän, akvarell av Agnes Cleve-Jonand (Holmén, foto.)

Agnes Cleve-Jonand: Porträtt av Mme B. (Holmén, foto.)

Ossian Elgström: Porträtt (ryggsida) av Erik den Röde, Grönlands förste kolonistör. Akvarell.

Agnes Cleve-Jonand: Gosse med kasperapa. (Holmén, foto.)

Flykten över fjällen. Tusch-teckning av Ossian Elgström.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

AGNES SÖDERBOM.
F. Torstenson, Växjö. Änka
efter bruksägaren M. Söder-
bom.
80 år den 18 april.

EMMA TYDÉN.
F. Pettersson, Hofgårdsberg,
Vendel. Änka efter godsäga-
ren A. Theodor Tydén.
80 år den 27 april.

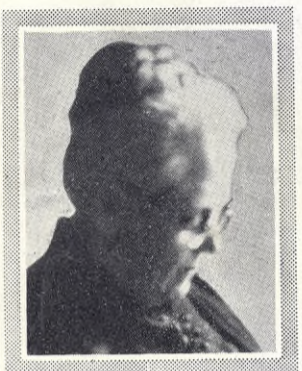
HILMA ERIKSSON.
F. Knutsson, Stockholm. Ma-
ka till f. d. professorn vid
Lantbruksakademien fil. d:r
Jakob Eriksson.
80 år den 28 april.

HELENA GEIJER.
F. Unonius, Saltsjöbaden.
Maka till grosshandlaren
Fredrik Geijer, Stockholm.
75 år den 26 april.

MARGARETHE SOMME-
LIUS.
F. Natus, Kneippbaden. Änka
efter fabrikören Folke Som-
melius, Norrköping.
75 år den 1 maj.

INA MALM.
F. von Krusenstjerna, Mo-
tala. Änka efter stadsläkaren
m. m. d:r Edward Malm,
Motala.
70 år den 29 april.

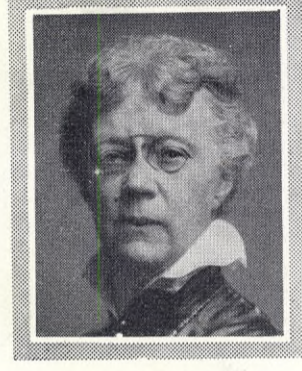
BERTA SANELL.
F. Brisman, Gislaved. Änka
efter distriktsveterinären Ad.
Sanell.
70 år den 29 april.

DIKA LAGERCRANTZ.
F. grev. Wrangel, Stockholm.
Änka efter vice amiralen
Gustaf Lagercrantz, Stock-
holm.
70 år den 1 maj.

HILMA SVENSSON.
F. Brandt, Ulsunda. Maka
till kyrkoherden i Bromma
Theodor Svensson.
65 år den 27 april.

ALMA WEINBERG.
F. Boström, Håradsbygden.
Maka till praktiserande läka-
ren d:r Karl Weinberg.
65 år den 27 april.

GERDA ADDE.
F. Mörtstedt, Äppelviken. F.
d. elementarskolelärarinna.
Änka efter kaptenen E. A.
Adde.
65 år den 28 april.

ANNA BORGSTRÖM.
Fröken, Göteborg. F. d. rek-
tor vid Göteborgs kvinnliga
folkskoleseminarium.
65 år den 30 april.

ANNA T. NILSSON.
Fröken, Malmö. Tecknings-
lärarinna vid Malmö realsko-
la. Styr.-medl. i Fredr. Bre-
merförb. lokalavd. m. m.
60 år den 27 april.

GERDA ASSARSSON.
F. Smitt, Västervik. Änka ef-
ter läroverksadjunkten Nils
Assarsson, Västervik.
60 år den 30 april.

HULDA LINDEBERG.
F. Augustson, Stockholm.
Maka till juveleraren C. O.
Lindeberg, Stockholm.
55 år den 2 maj.

EBBA GUSSING.
Fröken, Ystad. Dotter till
bankdirektören Hjalmar J.
Gussing och hans maka, född
Lenander.
50 år den 27 april.

ANNA LÖWENHIELM.
Fröken, Karlstad. Förste
postexpeditör. Dotter till
brunnkamrer Gustaf Löwen-
hielm.
50 år den 29 april.

STINA KUMLIEN.
F. Wickström, Vartofta. Ma-
ka till stationsinspektoren
vid Statens Järnvägar Robert
Kumlien, Vartofta.
50 år den 30 april.

GERDA CARLSON.
Fröken, Västerås. Husmoder
vid Västmanlands Läns Tu-
berkulossjukhus.
50 år den 1 maj.

IDA NEDSTRÖM.
F. Reventberg, Trälleborg.
Socialt och filantropiskt verk-
sam. Änka efter apotekaren
H. G. Nedström.
50 år den 1 maj.

RUMFORD BAKPULVER GER DET SMAKLIGASTE BRÖDET

T Å R A R O C H F A K T A

AV VERA von KRÆMER.

»OM ÄLDRE MÄNNISKOR KUNDE frigöra sig från den romantik och den jolmighet» — orden funnos att läsa i Idun och advokat Eva Andén fällde dem isamband med frågan om barns upplysning. Advokat Andén har lämnat flickåren bakom sig, hon har en ansvarsfull post, men hon är ingen »äldre människa». Den som skriver detta har suttit nedanför henne med ett referentblock i handen, medan hon stått på talarstolen och talat. Jag tänkte då: »hon är som en allvarsam skolflicka, så ung och så fast och hon tror på det hon säger.» Det har nog visat sig, att det hon tror på, hennes allvarsamma ideal, hållit streck. Och hennes livssyn vänder sig mot »romantik och jolmighet».

Eva Andén fyller inte år, detta skall inte handla om henne. Utan om vad »äldre människor» tro är köld.

Inte alla äldre. Minns vi inte, många av oss, svala och karska tanter, som vi som barn känt ett instinktivt förtroende för? Vi kände, att kunde vi gå till dem, när det knep, skulle vi få ett gott stöd och vårt inre skulle inte uppröras. Det kunde vi nämligen inte stå ut med. Det hade varit för tungt. Sitt inre skall man ha ifred. Det blir nog minsann åtkomligt ändå!

Då däremot de blödiga skrämde oss och pinade oss. Tårar... Vibrerande stämor...

Jag tror att äldres aversion mot ungdom nu för tiden mycket ligger i, att de tro att ungdomen är »kall». Det vet man

alls ingenting om. Men den ser onekligen kallare ut än vi gjorde. Och trodde att vi måste se ut.

Första gången jag såg en ung dam röka offentligen, stötte det mig. Det var i en kall offentlighet, inte intimt vid ett bord på en lyxrestaurang med beundrande her-rar som hedersvakt. Det var en ensam flicka, som rökte på ett ganska tarvligt kaffeställe med tjocka, fula kaffekoppar. Det såg trist och oskönt ut, publiken var sliten, det var klockan 12 på dagen. Flickan själv såg oglad ut och framför allt hård i denna glädjelösa omgivning.

Nu röka hundratals flickor i Stockholm på te- och lunchställen. Och det kan se olika ut. Pälsklädda damer röka också och man ser, att de ha gott om det och ha varit ute och gjort uppköp för väl tilltagna nålpenngar. Det ser som sagt olika ut på flera sätt.

Men ett är tämligt lika överlag — alla dessa kvinnors lugna ansikten. Inte generade, inte fnissande, inte irrande, inte med några enkom ditsatta miner. Rött kan vara ditsatt, men uttrycket är lika lugnt. Det syns att hela den generation, som nu håller på att mogna, inte behöver visa sig annorlunda än den är. Och att den känner sig mera ostörd än vi gjorde.

Den har det inte lätt. Den har det så pass svårt att det blir ett problem, hur den generation, som nu tidigt måste försörja sig, på låt oss säga 172 kr. i månaden eller efter fem års tjänst på 200 kr. i månaden (två speciella löner jag känner till

från ett verk) skall ställa sig till att alla vara med om att bilda familj. Dessa unga flickor skulle inte orka med »jolmighet». Den skulle inte stå ut med att ett par tårbräddade ögon innerligt såge in i deras och en snyftande stämma sade: »mitt älskade barn, jag måste tala med dig om något mycket ömtåligt, men din renhet, min älskade flicka, skall hjälpa dig» och så vidare. Sådant är en börda, en form-lig ogrannlagenhet, ett verkligt lidande att höra. Det river av mera av det pansar alla behöva om sitt inre, än vad en torrt given upplysning gör, en enbart saklig upplysning. Som jag menar bör ges av utomstående. Ty ungdom lider av att veta sina föräldrar vara lika alla andra.

När jag sitter på det överfyllda lunchstället och röken från en tjugutretåring viftar mig i ansiktet, kan mitt sätt att tänka på henne (ty det gör jag!) blott vara detta: »Denna flicka får kanske aldrig, som jag har fått, resa utomlands — men här har hon en skymt av främmande metropoler. Hon ser inte naiv ut, men heller inte tillgjord! Hon ser ut som om hon vilade just nu. Hon får vara ifred och det måste man unna henne. Bara hon, då hon behöver någon hjälp, har förstånd nog i sitt lilla till synes så kalla huvud att gå till klokt och hederligt folk, som utan bävande känslor ge henne den. Inte romantiskt folk — i stil med dem, som spekulera med andra pengar i tusen små »rara» hem, utan folk med kallt förstånd.»

M Å L A R I N N A N M E D M A S K E N

EN HÖGADLIG FRANSYSKA SOM VUNNIT KONSTNÄRSÄRA.

I EN TID NÄR KRÖNTA DROTTningar filma, prinsessor och furstinor av blodet öppna affärer och grevinnor stå bakom disken, förefaller det egendomligt att markisinnan de Lubersac uppträder som målarinna under namnet Beatrice Carebul. I sitt franska fosterland har hon så väl bevarat sitt inkognito att till och med konsthandlarna, som för ganska betydande summor försälja hennes arbeten, icke känna henne annat än under hennes konstnärsnamn. Och detta är också fallet med den publik som besöker De Oberoendes salong och de privatgallerier där hon utställer.

Familjen de Lubersac tillhör franska högadeln, men på fädernet är hon av den ädla ätten de Broglie, vilkens anor gå tillbaka till femtonhundratalet och som äger stamgodset Chaumont, som är inrangerat bland de franska historiska monumenten. Hennes mor igen är en See, dotter till den oerhört rike sockerkungen. Alla dessa faktorer är det, som gjort, att markisinnan föredragit att ställa sig i ledet bland Frankrikes okända konstnärer för att ärligt kämpa sig till en plats — och det har lyckats henne.

Markisinnan har sitt privathotell på

västra Seinestranden, och sedan jag där i ateliern beskådat och beundrat diverse dukar av hennes hand slogo vi oss ner i den stora salongen, vilkens höga glasdörrar vätte mot en grönskande park och vilkens väggar voro prydda med porträtt av män och kvinnor vilka spelat en roll i Frankrikes liv. Vårt samtal kom naturligtvis att mest röra sig om konst. Vis å vis sin egen uttalade sig konstnärinnan på följande sätt:

»Jag söker att tolka meningen i de ord, som naturen talar till mig, att på enklaste, mest direkta sätt illustrera dem i bild... Jag älskar ljuset och den ro och den glädje det förmår kasta över den mänskliga oron och sorgen... Jag älskar färgen och linjen, på samma sätt som man hänföres av en vacker musik, vilken är på en gång ny och evig. Gamla Paris, Saint-Cloud, det är tema vilka äro ständigt nya och fulla av poesi. Men en alltför gripbar skönhet har icke förmåga att hänföra mig. Den stora enkelheten tilltalar mig.

Den sympatiska konstnärinnans arbeten runt om i ateljén ge syn för sägen.

A. L—n.

”MIN BOD”

— ELSA DONNÉR —

ARSENALSGAT. 6. TEL. N. 3916

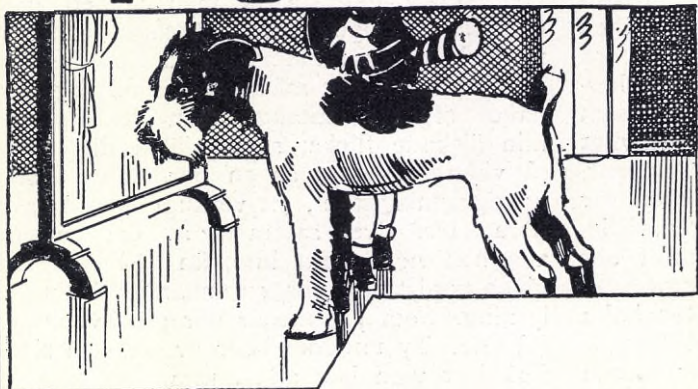
5:—

Ett gediget och billigt praktverk
Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.
Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:—

spegelblankt

Gahns Bonvax har bl. a. följande fördelar:

Arbetet med golvboningen underlättas.

Hållbarheten av mattor och parkettgolv ökas.

Nyttan förenas med nöjet.

Skinande golv blir resultatet.

Gahns Bonvax

Bonar lekande lätt.

B. 6.

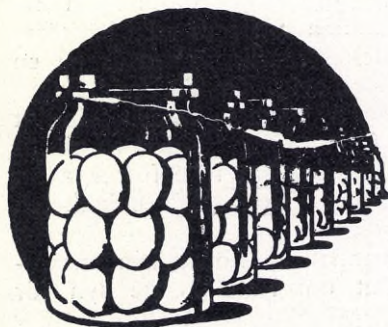

Vart Ni än skall,
har Ni bruk
för en lättgå-
ende och ele-
gant velociped
från

WIKLUNDS

STOCKHOLM.

1/10 öre pr ägg kostar det bara

att hålla äggen friska och fina under mer än ett år, gulan och vitan skilja sig lätt, och vitan kan fortfarande vispas till skum, om Ni använder det moderna immuniseringsmedlet "Garantol" för konservering av äggen. Intyg från en hel del svenska förbrukare sändes på begäran.

"GARANTOL är en ägg-garanti!" Utförlig bruksanvisning medföljer. Packning F. för 120 tjug ägg 4.30 Packning G. för 400 tjug ägg 8.50 Provpaket för 6 tjug Kr. 0.50 plus porto. Hos Eder färg- eller speciellhandlande eller direkt från

SVENSKA BRUKSKONTORET A.-B., Stockholm 2. Rt. 3760, 3993.

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt: 50 öre intill bred textspalt, 40 öre å övriga sidor o. t. Hel marg. 55:—, halvmarg. 30:— pr gång. Hellsida f. t. 750:—, hellsida e. t. 600:—.
Lediga platser och platsökande 30 öre.

Tel. 1646 o. N. 6147

Grundlagd av

FRITHIOF HELLBERG

IDUN

Chefredaktör:

EVA NYBLUM

Tel. Redaktionen N. 9803 o. N. 402. Verkst. dir. N. 4304

Iduns prenumerationspris:

UPPL. A.		UPPL. B.	
Helt år	17:—	Helt år	15:—
Halvt år	9:—	Halvt år	8:—
Kvartal	4:50	Kvartal	4:25

Tel. N. 1602 o. N. 6147

In memoriam.

Märtha Alexanderson.

"SALIGA ÄRO DE FRIDSAMMA TY DE skola besitta jorden." Det låter som en paradox: de som ej tränga sig fram, ej strida om makt och ära, som ödmjukt göra sin gärning utan tanke på berömmelse, som träda tillbaka för fridens skull, de skulle besitta jorden! Och dock — är det ej de som bereda väg för segern av de makter, kärleken, barmhjärtigheten, friden, om vilka släkte efter släkte hysa som sin innersta förhoppning, att just de skola en gång verkligen besitta jorden? Dessa fridsamma göra sig sällan bemärkta i dagens ofentliga, för alla synliga gärning. Men de äro ändå genom sitt föredöme samt genom den kärlekens, godhetens och den stilla pliktuppfyllelsens atmosfär som de skapa omkring sig en stor och inflytelserik makt för dem som stå dem nära, och därigenom verka de också utåt. En av dessa fridsamma var Märtha Alexanderson.

Redan som nittonåring bildade hon eget hem tillsammans med dåvarande disponenten för Suruhammars bruk, häradsförvaldingen Carl Alexanderson. Det var under den patriarkaliska husbondetiden, vars former den moderna industrien och företagarsamheten överhuvud givetvis vuxit ur. Dessa former voro ju ej heller fria från godtycke och maktmissbruk, men när den patriarkaliska andan levde hos goda och kloka husbönder förmedlades en personlig kontakt som nu saknas. Det unga disponentparet på Surahammars lyckades vinna tillgivenhet och förtroende hos brukets folk, och samma känslor hystes av deras underhavande de många år de ägde och bebodde det stora vackra Ekensholm i Sörmland. Inte minst var det Märtha Alexandersons blida väsende och varma moderlighet som utlöste tacksamhetens saknad både på bruket och sedan på godset när Alexandersons lämnade det. Sedan de blivit stockholmsbor bildade Märtha Alexanderson, tillsammans med bl. a. de för sina sociala intressen kända systrarna Mathilda och Eva Fryxell Föreningen för sömmerskor, vilken hon sedan alltid var färdig att bistå med råd och dåd.

Märtha Alexanderson hade som fäste i livet en djup och äkta religiositet, som präglade hennes liv och person och som gav henne kraft att, i visshet om en gudomlig försyns ledning, stilla och ödmjukt, utan bitterhet, böja sig inför den djupa sorgen att se två av sina söner brytas och gå bort i deras bästa år.

I tacksamhet och välsignelse lever Märtha Alexandersons minne hos dem som lärt känna hennes nobla väsende, hennes ödmjukt anspråkslösa men dock redbart fasta personlighet.

GURLI LINDER.

Iduns kvinnoklubb

Iduns kvinnoklubb slutar sin säsong med ett vårsamkväm torsdagen den 2 maj kl. 7.30 e. m. i Centralpalatsets lokal. Flera trevliga och värdefulla programnummer äro på förslag, som vi hoppas få besked om denna vecka — läs alltså om programmet i nästa veckas n:r.

En uppfriskande dryck,

som utför den för organismen nödvändiga inre rensningen från otjänliga ämnen, beredes av en tesked Fruksalt-Samarin i ett glas friskt vatten. Blodet renas, gifter i mage och tarmar rensas bort och den skadliga urinsyran utdrives, därigenom sättes kroppen i god form.

Besväras man av tillfälligt illamående, magsyra, halsbränna o. dyl. borttages detta med ett glas Samarin.

Pris pr flaska kr. 2.50, som räcker till 50 glas Samarin-hälsovatten.

Samarin säljes överallt. OBS! Ej i lös vikt.

Fruksalt-Samarin
håller fysiken fin.

Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund, Herkulesgat. 14, f. d. Lilla Vattugat. 14. Tel. 7575. STOCKHOLM. Tel. 7576. Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Jofuro!-Bad, en nikotinhaltig

vätska, befriar Edra rumsväxter snabbt och effektivt från de skadegörande parasiterna. Sedan gammalt det enda verkliga utrotningsmedlet.

GÖR ETT FÖRSÖK!

Finnes i flaskor från Kr. 0.75 i alla frö-, färg- och kemikalieaffärer.

Begär alltid Vitrum's tillverkningar: Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel. Nedsatt pris.

Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat. Nedsatt pris.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande o. mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist o. svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tagas av såväl barn som vuxna. Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarecentrals Laboratorium, Sthlm.

Samtliga preparat finnes på alla apotek.

Avslöjad?

Låt inte vårsolen avslöja Er hys brister! Just nu i vårbrytningen torkar nämligen huden lätt ut och blir sträv och narig. Men genom att behandla Er med

F. Pauli's äkta Liljemjök-Crème

vars förskönande ämnen med begärlighet upptagas av hudens porer, hålles hyn frisk och fräsch varigenom utseendet vinner ungdomligt behag och vårfrisk charm.

Skär etikett, lätt — för bruk under dagen.

Blå etikett, fet — för hudens rengöring och som nattcrème.

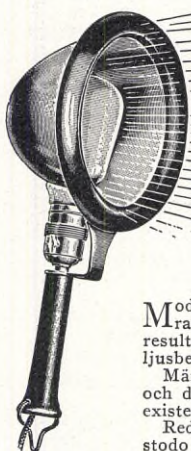
Skänker skydd och skönhet.

Sparsamhet som lagen uppmuntrar.

(Forts. fr. sid. 474.)
tionsrätt över försäkringen. Göres förmånstagareförordnandet oåterkalleligt, blir detta därför ganska nära detsamma som om liv-

försäkringsbrevet överlåtits med full äganderätt. Dock råder den väsentliga skillnaden, att om försäkringen givits med full äganderätt, övergår den, om mottagaren dör, till dennes rättsinnehavare, men om blott förmånstagare insatts, låt vara oåterkalleligt, återgår försäkringen till försäk-

ringstagaren själv. Emellertid anses det, att makar, vilka höra under gamla äktenskapslagen, i regel icke annat än i samband med boskifte efter boskillnad eller hemskillnad kunna avtala sig emellan om att ett förmånstagareförordnande skall vara oåterkalleligt. Och höra de under nya gif-

AESKULAPLAMPAN

Modern medicinsk världslitteratur förtäljer om glänsande resultat mot sjukdomar, tack vare ljusbehandlingens metod...

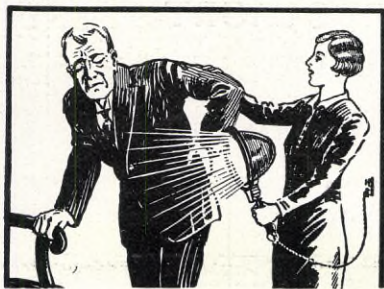
Människorna, såväl som växter och djur, behöva ljus för att kunna existera och trivas.

Redan de gamla romarna förstodo att tillgodogöra sig solljusets läkekraft för kroppens vård och även för speciella sjukdomar, i synnerhet rubbningar i ämnesomsättningen.

Först sedan elektriskt ljus införts, kunde ljusets läkekraft grundligare studeras och tillgodogöras en lidande mänsklighet.

Sedan Finsen påvisat solstrålars läkekraft, har Kellok först använt elektriska lampor som ersättning för solljuset. De kända läkarna Dr Bernhard, Lindholm, Schwendsen, Feilberg, Rollier, Bach, Jesionek m. fl. påvisade de gynnsamma resultat de uppnått med ljusstrålarna vid särbehandling, tuberkulösa sjukdomar i ben, leder och hud etc. Sedan konstruerades apparater för ersättning av solljuset, bäglampor, kvartslampor, spektrosollampor, strålnugnar etc. Till läkares och sjukhus' utrustning hör nu dylika apparater.

Svårigheten att handhåva de stora ljusapparaterna fanns dock kvar. Men nu har det lyckats att framställa det bästa tänkbara för lätthanterlig och billig behandling i hemmet. Lampan för alla, som enkelt möjliggör ljusbehandling, samt vars ljuskälla bekvämt kan inriktas på det sjuka partiet.

Tag nu av Dig, far, så börja vi behandlingen genast. Du blir säkert av med Din värk.

Violett bestrålning mot ryggvärk.

Skön, frisk hy, ungdomligt utseende genom röd bestrålning.

LJUSET HELAR ALLA SJUKDOMAR!

Utan ljus vad vore liv?

Aeskulaplampa, för lokal Carbofilglödljusbehandling, gör det möjligt att använda ljusterapi med synnerligen gott resultat (som verklig fysisk läkarefaktor) utan stora omständigheter eller kostbara arrangement vid sjukbädd.

Genom lampans metallspjels paraboliska form bli ljus- och värmestrålarna starkt koncentrerade, och under stor intensitet återstrålade på den sjuka kroppsdelen.

Färgad ljusbehandling (chromoterapi) är en mänsklighetens välgörare, som undantränger många dyra och ofta värdelösa medikamenter.

Då det röda ljusets svängningar äro beräknade till 450, och det violetta till 800 billioner i sekunden, så förstår man att de ha olika verkan på kroppens celler och nerver. Allt efter sjukdomens art användas röda eller violetta lampor.

Till en början bestråla blott 5—10 minuter! Efter några dagar upp till 30 minuter. Avstånd till det bestrålda stället ca 10—30 cm. Flera bestrålningar kunna företagas samma dag, om patienten stannar inomhus. Emellertid bäst på kvällen.

Enligt läkares erfarenheter användes Aeskulaplampa på följande sätt:

Rödljus, där det gäller att tillföra kroppen nya, sunda vätskor. I enlighet med dess upplivande verkan på nervsystemet är det röda ljuset särdeles välgörande vid depressionstillstånd, nervositet, andlig trötthet och allmän nervförlappning. Vidare mot hämorrhoider, åderbräck, brännskador, eksem, generande rodnader, revomar, åderförkalkning, vid försenad menstruation, svagt arteriellt blodtryck, allmän svaghet, håravfall etc.

Matsmältningsbesvär, på grund av stockningar i blodcirkulationen, förstoppning och ojämna tarmrörelser förbättras snabbt. Nervförlamning behandlas med fördel. Rött ljus bäst för bevarande av en frisk och skön hy.

Vitljus som värmelampa i allmänhet. Att torka hår med etc.

Violettljus rekommenderas, där det gäller att mildra, att lugna, att skaffa hårt spända nerver vila. Alltså vid nervösa tillstånd, såsom sömnlöshet o. d. Vid akuta inflammationer och blödnings, diarré och stegrad tarmverksamhet. Vid astma, sensträckningar, gikt, ryggsnitt, illamående, tandvärk, ischias, huvudvärk, kolik, skrivkramp o. s. v. Likaså reumatism i muskler eller leder, bör behandlas med violett ljus.

Aeskulaplampa är en källa till hälsa och välbefinnande för var och en.

Vid allvarigare sjukdomsfall, t. ex. lungtuberkulos, tillrådes läkarkonsultation, då behandling med lampan i samband med medicinering ger bästa resultat.

Vid behandling i ansiktet, slut ögonen! Vår för besväras med "värmeflaskor", "kuddar" etc. Tag vår lampa med i bädden! Håll den på lagom avstånd från det sjuka stället, och dess verkan märkes på få minuter!

De olika ljusen kunna naturligtvis även användas på djuren.

AESKULAPLAMPAN

är synnerligen elegant och gediget utförd. Är konstruerad på vetenskaplig grund. Vi varna för riskabla efterapningar! Begär bevis på att Ni får den ÄKTA Aeskulaplampa, med ÄKTA Carbofilbrännare! (Lagligt skydd! Kungl. Patent- & Reg. Verket.) Båda äro stämplade med "CARBOFIL", "UVIOL" och firma. Se noga efter detta!

Aeskulaplampa användes och rekommenderas av 1000-tals läkare.

Aeskulaplampa, enligt avbildningen, är försedd med 3 ÄKTA Carbofilbrännare, röd, vit och violett, i naturkolorerat glas (annat glas och andra brännare duga ej, då de sakna terapeutisk verkan). Låt ej övertala eder att taga andra! Observera detta noga!

Vid beställning uppgiv volt! Lampan koppas till vanlig väggkontakt eller annan ljusledning. På det att vårt mål skall uppnås: Att den underbara Aeskulaplampa må installeras i varje

Svåra plågor i mellangärde och underliv kunna försvinna på få minuter.

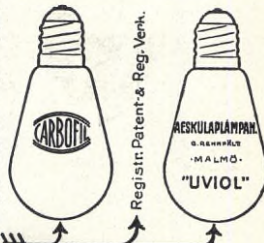

Hör Du, mor, Aeskulaplampa gjorde oss verkligen gott Du. Inga plågor mer! Underbart! Och pojken svåra tandvärk försvann på 5 minuter!

hem, är priset satt så lågt som till endast 33 kronor, komplett. Ombud antagas överallt. — 1000-tals intyg!

VARNING!

Den äkta lampan är försedd med stämplad enligt vidstående. (Lagligt skydd! Kungl. Patent- & Reg. Verket.) Dessutom är varje handtag försedd med vidstående skylt. Endast äkta! Låt ej övertala Eder att taga något annat, som Ni ångrar! Finnes ej den äkta med alla vidstående stämplad, så tillskriv:

AESKULAPLAMPAN, Malmö, Jörgen Ankersg. 1, Tel. 75 08.

BESTÄLLNINGSEDEL.

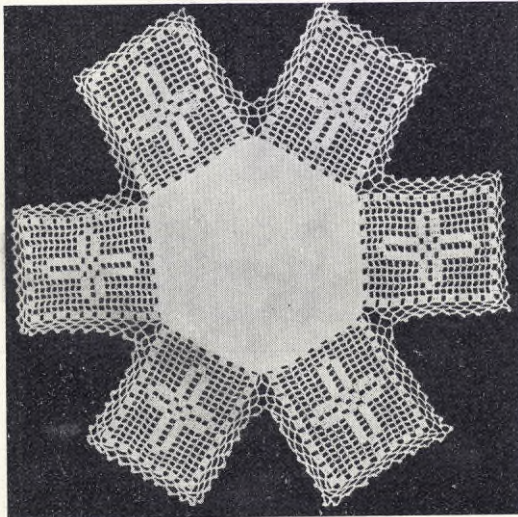
Från firman Aeskulaplampa i Malmö beställes att sändas mot postförskott 1 Aeskulaplampa med 3 äkta UVIOL-stämplade Carbofilbrännare, pris komplett kr. 33:— VOLT (måste uppges) Skulle lampan ej motsvara mina förväntningar, så förbehåller jag mig rätten att få återsända den samma, inom 5 dagar från mottagningsdagen.

Namn:
Titel:
Gata: Nr
Postadress:
V. g. skriv tydligt! Eftertryck förbjudes!

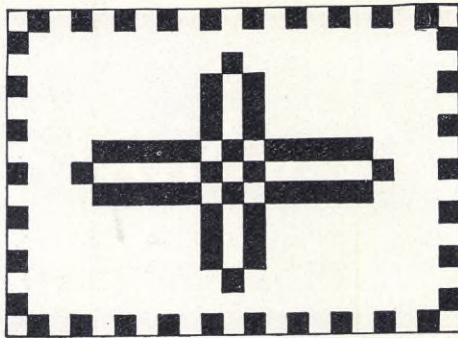
termålsbalken, måste de för att åstadkomma detta, upprätta äktenskapsförord därom. Icke heller kan en försäkringstagare göra oåterkalleligt förordnande för ett barn, för vilket han är förmyndare, utan i så fall måste först för barnet tillsättas särskild förmyndare eller s. k. god man, som å barnets vägnar mottager förbindelsen att förmanstagareförordnandet skall stå vid makt.

Iduns handarbetsavdelning.

6 stycken virkade avlånga fyrkanter kan lätt sättas ihop till en duk, underlägg eller dylikt. Duken virkas med N:o 40 D. M. C. virktråd och blir då 30 cm. i genomskärning. Varje ruta är $8 \times 6\frac{1}{2}$ cm. stor och virkas var för sig. Sedan sys de på vitt,

En liten virkad duk.

ttunt tyg och languetteras fast samt runt omkring virkas några varv såsom udd.

Vi börja med en fyrkant och lägga upp 69 luftmaskor (1ftm.). Virka en stolpe (st.) i nionde 1ftm. från kroken räknat. Om vi se på bilden går det lättare att virka efter ritningen än efter beskrivning. Varje tom ruta är 2 1ftm. (hoppa över 2 maskor) och varje svart ruta är fylld med 4 st. Vid övergången från ena varvet till det andra göres 3 1ftm. om första rutan på nya varvet är svart. Är däremot första rutan tom, så göres 5 1ftm.

När de 6 rutorna äro färdiga languetteras de, som sagt, på tyget och vi virka udden. Först göra vi då ett varv mellan varje fyrkant. Vi fästa tråden i översta hörnet på rutan och virka 6 1ftm., 1 maska (m.) i nästa tomma ruta, så 6 1ftm. och 1 m. i nästa tomma ruta etc. tills vi hunnit till översta rutan på nästa fyrkant. Då slita vi av tråden och fästa väl. Så förfares emellan alla fyrkanterna. Därefter virka vi ett varv runt om med 6 1ftm., 1 m. om nästa 1ftm. kedja eller tomrum, 6 1ftm., 1 m. om nästa 1ftm. kedja etc. Vi få ej glömma att i hörnen göra extra 6 1ftm. och ta maskan i samma hål, så att det ej snörper.

Sista varvet göres lika fast med en pikot på de 6 1ftm. Således, 2 1ftm. 1 pikot på 5 1ftm., 2 1ftm. efter pikoten.

Vi se noga till att vi i snibben emellan fyrkanterna minska på 1ftm., så att där ej blir någon onödig vidd.

B. L.

Turistsensationer.

(Forts. fr. sid. 477.)

hänförda sina tår där de flöto som ballonger i saltlaken.

Med sorg skildes vi från Jerusalem, och tåget skramlade målmedvetet söderut i solhettan. Men skymningen föll, och innan vi hunnit sansa oss sutto vi på en färja mellan Asien och Afrika.

Vi sågo en enda krokodil i Kairo och han låg i Zoologiska trädgården och sov, och vår kulturhistoriska ambition förbjöd oss att ta spårvagn med övergång till Sphinxen. Men rida på kameler skulle vi, om vi ock tittade med skräck på kjolvidden, när vi mötte vårt öde vid grinden till lyxens apotes, hotellet Mena House i Cheops skugga. Med hjälp av manlig kraft hävde man sig upp på det rara lilla djuret, samt började detsamma resa på sig! Först en kilometer bakben så man flög ned på öronen — kamelens —, sedan lika mycket framben så man landade bakom puckeln. Sedan vi stabiliserat oss på sadeln började vi dock känna beduinblodet svalla. I god ordning tågade karavanen fram och skrämde stackars Sphinxen, och sedan uppmanade vi i vår dårskap det beskedliga djuret att springa i en utförsbacke. O! Det tog en minut mellan var gång vi konfronterades med sadeln. Med lättnad och litet saknad stodo vi åter på våra nu krumma ben.

Basarerna. Man släpas av en eldig köpman in bland all jordens ljuvlighet. Så långt är allt väl, men Kairobefolkningen har den lilla egenheten, att om den ser en bod med två personer om ett köp, så kliver den in och hjälper till och är

Märken: G. A. B. på äkta silver och

Vasamärket på nysilver.

"SURA KISTAN"

borde alla unga flickor göra bekantskap med.

Den blir på bröllopsdagen skrinet

med den stora skatten.

Varje högtidsdag: födelse- och namnsdagar, jular och examensdagar bör "Sura Kistan" ha något bidrag till den blivande bosättningen.

Framför allt skall i den samlas en komplett uppsättning silver

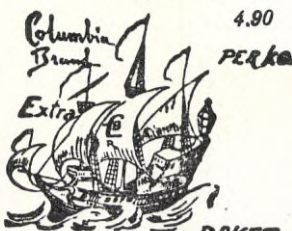
för det egna hemmet.

Intressera Edra föräldrar, tanter och farbröder för Er "Sura Kista" Säg dem att Ni helst vill ha av de konstnärligt vackra och utomordentligt hållbara fabrikaten från

GULDSMEDS AKTIEBOLAGET
I STOCKHOLM.

INGA EGNA BUTIKER. VÅRA FABRIKAT FINNAS HOS VARJE GULDSMED

LUCKA UTSÖKTA
KAFFEBLANDNING

4.90 PER KG
PAKET
FRAKTFRITT 2 1/2 KG 12.25
PERCY F. LUCK & Co.
STOCKHOLM.

GEMLA
TRÄDGARDSMÖBLER
REKOMMENDERAS
HÄNVÄND EDER TILL NÄRMASTE
MÖBELAFFÄR.
GEMLA FABRIKERS A.-B., D10

M. ZADIGs

Divi Hud-
Crème.

Den crème som huden tarvar.
Skönhetsbevarande.

M. ZADIG, Malmö.

H. M. Konungens Hovleverantör.
Nederlag i Stockholm, Brunkebergsg. 4
Nederlag i Göteborg: Chalmersgatan 20

Några droppar COPIN
flytande bonvax
gör Ert parkettgolv som nytt
1 kg:s burk 4 kr., 1/2 kg. 2:25 kr.
Ej eldfarligt. — Lukt ej.
T. Olsens F. A. B.,
Munkbron 11, Stockholm.

LÄMPLIG
PRESENT

Carl Larssons praktverk
"SVENSKA KVINNAN
GENOM SEKLEN"

10 FARGTRYCKSPANSCHER

Inbunden med av konstnä-
ren komponerad pärm.

Kr. 5: -

Portofritt mot insänd likvid
i postanvisning.

IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM

vänlig och bullersam och ger goda råd.
Runt om oss susade tyska, engelska, fran-
ska och arabiska, pund, dollars, mark och
piastrar växlades och stals och lurades till
mer eller mindre, själva talade vi i despe-
ration svenska och höllo hårt om port-
monän.

Så sjönko palmer och minareter i blå
skugga bakom oss, och inom kort frasade
åter sundets is om färjans för. Men i själen
sken solen, och minnet av värmen och
ljuset över orienten skall väl göra det lät-
tare att frysa genom många svenska vint-
rar. Och längtan tillbaka till lata latituder
skall väl göra det svårare.

BANG.

Kryssordstävlan i n:r 17.

	1		2	3	4	5		6			
7	8			9					10	11	12
13					14						
15				16	17				18		
19			20		21				22		
			23	24			25				
		26				27					
28	29				30			31	32	33	
34				35			36		37		
38							39				
40				41		42			43		
				44							

Vågräta ord: 1. Beger sig ofta till Förenta sta-
terna. 7. Finns i syskrinet. 9. Får man sona med
straffarbete. 10. Tillhörande en grekisk stam. 13.
Flottigt. 14. Egenskap som tillägges professorn. 15.
Ett slags horn. 16. Mansnamn och grekiskt land-
skap. 18. Brödform. 19. Utlevad varelse. 21. Kem-
iskt tecken. 22. Flicknamn. 23. Tillhör maskinen.
25. Näringsställe och Ukrainastad. 26. Är mängen
amerikan. 27. Min. 28. I Kalmar län. 30. Ungefär
detsamma som f. d. 31. Utanför Venedig. 34. Bes-
lut. 35. Kan vara laber. 37. Var Kant. 38. Var
Zorn. 39. Skulptur. 40. Förkortat huvudstadsnamn.
41. Gör den som sig beklagar. 43. Störst i sitt slag
i Schweiz. 44. Centiliter.

Lodräta ord: 1. Något utöver det vanliga. 2. Lig-
ger i närheten av Städjan. 3. Viktförkortning. 4.
Är den som äger sinnessnärvaro. 5. Djur som äg-
nats gudomlig vördnad. 6. Äro svenskarna svaga
för. 7. Har funnits vid Sala. 8. Färg. 11. Är Pelle
Snusk. 12. Användas av prisande herrar. 17. Var
Heine sista tiden av sin levnad. 20. Republikansk
halvö. 22. Fordom mycket hög man. 24. Socken i
Mellansverige. 25. Samhällsmedlem. 26. Urklippta
stycken. 27. Fås från posten. 29. Fransk förfat-
tare. 30. God sådan har den hederlige medborga-
ren. 32. Har den som varit het på gröten. 33.
Februarinamn. 35. Medicin mycket använd i våra
dagar. 36. I krubban. 42. Tidsförkortning.

I varje lösning, som skall vara insänd inom 14
dagar efter numrets datering, skall läggas ett 15-
öres frimärke och summan av de insända märkena
delas mellan pristagarna förutom de av redaktionen
uppställda belöningarna — 2 st. à 5 kronor. Sändas
flera tävlingssvar i samma försändelse inlägges vart
och ett i särskilt kuvert. Prisen utbetalas genom
postsparbanken. Kuvertet märkes: "Kryssordstäv-
lan i n:r 17".

Lösning.

Kryssordstävlan i n:r 11.

Vågräta ord: 1. Skvalp. 5. Skrank. 10. Öva. 11.
Ran. 12. Raring. 14. Viskan. 15. Kylig. 16. N. F.
20. Le. 21. Glömsk. 24. Ränsel. 27. Mikael. 28.
Ananas. 29. An. 30. R. m. 32. Kruka. 35. Sotare.
37. Adress. 39. Eli. 40. Eos. 41. Härnad. 42. Alstra.

Lodräta ord: 1. Språngmarsch. 2. Vört. 3. Avi.
4. Lank. 6. Krig. 7. Ras. 8. Anka. 9. Kyndelsmäs-
sa. 13. Gycklare. 14. Vinranka. 17. Flin. 18. Omak.
19. Gnat. 20. Lear. 22. Ök. 23. Se. 25. Än. 26.
Sn. 31. Eter. 32. Kria. 33. Adel. 34. Best. 36. Aln.
38. Ros.

Malin Jansson i Undrom och fru Anna Jonsson
i Falun — närmare adress Trotzgatan 45 — få de
bägge belöningarna à 14 kronor.

Konserverar Ni Ägg?

Då bör Ni inte förbise den stora fördel och
bekvämlighet som IMU bereder Eder.

Efter endast 3 veckor -

kunna äggen upptagas och förvaras TORRA
i skafferiet

Härigenom sparar Ni -

kärl, och Ni kan göra tre à fyra inläggningar
per säsong under den tid äggpriserna äro låga.

Säljes i matvaru- samt färg- & kemikalieaffärer.
Rekv. intyg från Barnängens Tekniska Fabrikers
Aktiebolag, Stockholm.

Intyg:

Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund, som
lätit vid Fackskolan för Huslig Ekonomi i Uppsala ut-
prova av Aktiebolaget Imu, Regeringsgat. 13,
Stockholm, tillverkad och försald vara, äggkonserve-
ringsmedlet Imu, har funnit att denna vara uppfyller
av S. H. R:s provningsnämnd fastställda kvalitetsbe-
stämmer och förklarar därför varan godkänd samt
tilldelar A.-B. Imu rätt att på äggkonserveringsmedlet
åsätta S. H. R:s garantimärke.

Stockholm den 20 december 1927.

Agnes Ingelman. Märta Silfverhjelms.
S. H. R:s Ordf. Ledamot av
S. H. R:s Provningsnämnd.

Bevittnas:

D. Lindblad. A. Rosén.

Lugn betyder styrka

säkerhet och framgång. Somnogan är
enl. utlåtande av Professor Håkan
Sandqvist vid Kungl. Farm. Institutet,
Stockholm, ett fullkomligt oskadligt
och så gott som omedelbart
nervlugnande och rogvande medel.

Finnes på apoteken i rör om 20 tabl. à kr.
2: 50, i fickförpackningar om 4 tabl. à 50 öre.

Somnogan

Svält ej

Edra rumsväxter, giv
dem "Plantagen", ett
på vetenskaplig grund
sammansatt koncen-
trerat växtnäring-
salt. Garanterat äkta
endast på originalburkar. Erhålles hos
Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

"BABYUTSTYRLAR"

verkl. förstkl., kompl. utst. kr. 7, extra
fin kr. 9, lyxutf., handarb., kr. 12, bär-
mantel kr. 3, d:o m. handarb. kr. 4.50.
Lakan och örgott av noblessvåv, äkta
knypl. spetsar kr. 7. Mönster följer.
Clara Lindqvist, Kvarngat. 20, Borås.

GEFLE MANUFAKTUR AKTIEBOLAG
STRÖMSBRO

Oblekta, Blekta och Färgade

Vävnader

Tillse att Ni alltid erhåller märket
>SVANEN<

Kommissionslagrens telefonnummer:
Stockholm 9646 - Östersund 130 - Hudiksvall 532 - Hernösand 13 -
Sundsvall 3003 - Umeå 141 - Skellefteå 93 - Piteå 30 -
Luleå Namnanrop: Aktiebolaget Nyberg.

FOTOGRAFERING

och 6 st. bilder i detta format Kr. 30:—

tillsvidare.

JENSENS ATELIER

TEL. N. 15178

HAMNGATAN 10 - STOCKHOLM

TEL. N. 15178

Tollie Zellman i "Den svarta skjortan." (Almberg & Preinitz.)

Fastän redan begravd bör kanske ett ord ägnas Herbert Grevenius' "Den svarta skjortan", såsångens andra svenska premiär på Oscarsteatern, Författarens förra pjäs "Sonja" visade, att den intelligenta och syrlige journalisten var en dramatisk författare av allvarlig och stram kaliber. Man väntade sig verkligen en del av fortsättningen. Men hur hr Grevenius kunnat släppa ut "Den svarta skjortan" är en gåta. Meningen var nog god att vilja satiriserar över all samhällets, tidens och människornas förvrängdhet, men det blev för mycket av det goda och allt hamnade i ett gafflande utan ände mellan pjäsens kontrahenter. Något så ledlost ha vi sällan skådat på en scen.

Enda ljuspunkten i sorgligheten var Tollie Zellmans strålande fru Svensson, en i mask, klädsel, förnumstig min och beskäftigt tal otroligt väl träffad typ. E. N.

*

Folkteatern har redan nu tagit upp ett program, som är avsett att konkurrera med den kommande våren: Avery Hopwoods — Gröna hissens förf. — dråpliga fars *Dubbelexponering*. Den befängda historien gavs på Blanche-teatern för jämnt fyra år sedan, men den hör inte till de saker som ligga av sig med åren. Emellertid beror nog styckets framgång hos oss till stor del på den ypperlige komikern Erik Berglund, ja man skulle till och med kunna säga att Dubbelexponering är Erik Berglund, ty mot honom blevo de övriga nästan bara stafage. Men en av dessa övriga förtjänar i alla fall nämnas, den näpna och purunga debutanten Ebba Ringdahl från Dramatens elevskola. A. E.

*

"Asfalt" heter något pretentiöst den senaste stora Ufafilmen, som mera visar en liten välgjord kärlekshistoria än asfaltens problem. Men den är bra ändå, sedan man väl hämtat sig efter den första

Böra damer raka sig?

På inga villkor! Ju oftare rakning sker, desto starkare växer håret på nytt — och just det hår, som generar!

Det är självklart, att generande hårväxt i armbålor och i nacken måste bort — de skulle eljest förstöra utseendet.

Men använd härtill Dulmin hårborttagningsmedel — den som en gång prövat det, frestas aldrig mer att med rakkniven komplettera sin toalett!

Dulmin hårborttagningsmedel är utomordentligt enkelt i användningen — hela proceduren tar 3—5 minuter. Dulmin har genom årlånga experiment bringats till sin nuvarande fulländning, och är höjt över all jämförelse med andra medel.

Dulmin är — trots sin effektivitet — utan alla obehag även för den ömtåligaste hud.

Framför allt må beaktas, att Dulmin i motsats till rakkniven undan för undan försvagar den hårväxt, mot vilken det användes, till dess denna stundom alldeles upphör.

Prispertub Kr. 1.25 och Kr. 2
Erhålles överallt!
Dulmin hårborttagningscrème finnes i varje välförsedd affär inom branschen.

DR. M. ALBERSHEIM, FRANKFURT A. M. — LONDON

DULMIN

Hårborttagningscrème

GARANTI: Vi återbetala Eder pengarna, om icke nöjaktigt resultat uppnås! Följ endast den enkla bruksanvisningen!

spänningen inför en mångfald utmärkta gatu- och trafikbilder i tysk syntetisk stil. Om man njuter av att se en film i samvetsgrann tysk vardagsrealism och utan amerikanskt vidlyftiga dumheter och sentimentaliteter. Samt av gott, naturligt, utmejslat spel på alla händer. Se på fadern och modern, vilka utmärkta typer! Och Frölich som den unge polisen. Betty Amann är söt och smidig, men gör ingenting märkvärdigt. En i hög grad sevärd film. E. N.

*

"Markisens kärleksaffärer" — en elegant och lätt frackkomedi i

Menjous vanliga stil. Man har nöje både av den och hr Menjou. Däremot har man mindre nöje av en vacker naturfilm på China, ty man får tyvärr inte veta varifrån de storslagna scenerierna äro hämtade. Om från Amerika, Asien, Australien, Amerika eller Östernorrland.

Det är det vi alltid ha sagt: det är något kultiverat över China... E. N.

*

Så skall ett amerikanskt lustspel vara. Som "Alla flickors hjälte". Älskvärt, gåpåigt och trevligt, spännande och rutschigt, så att man känner att man är på bio.

Och om William Haines håller på att bli alla flickors filmhjärte, så är det väl förståelig, ty han har både humor, pojaktighet och känsla plus sitt utan all filmcharmörtvåfäring fördelaktiga utseende. E. N.

Redovisning.

Sedan föregående redovisning har "Födelsedagen" mottagit: Trspt Kr. 6,608:46

Fru Mathilda Lindeberg, Stockholm 2:—
Fru Karin Norrman, Foseby 2:—

Fru Emma Kugelberg, Stockholm 2:—
Fröken Helga Cederborg, Saltsjöbaden 1:—
Fru Helga Tengstrand, Stockholm 5:—
Fröken Anna Wirström, Stockholm 5:—
Fru Ida Österdahl, Malmö 5:—
Fru Alma Södergren, Stockholm 5:—
Fru Sofie Ljungdal, Strängnäs 1:—
Fru Ester Munthe, Visby 2:—
Fru Freja Grafström, Stockholm 2:—
Fröken Anna-Lisa Brunius, Djursholm 1:—
Fru Maria Mellin, Jönköping 1:—
Fru M. Rosencrantz, Malmö 2:—
Fröken Anne Zetterberg, Bollebygd 3:—
Fru Nanna Bodman, Stockholm 1:—
Kapten Hjalmar Falk, Kalmar 1:—
Fru Ellen Nilsson, Göteborg 2:—
Fröken Anna Björck, Kopparberg 2:—
Fru Annette Assarson, Åstorp 10:—
Sjuksköterskan Göta Genberg, Norrköping 5:—
Fru Hulda Samelius, Stockholm 3:—
Fru M. Behm, Kungsbacka 3:—
Fr. Anna Moberg, Sperlingsholm 1:—
Fru Lisen Hennings, Stockholm 2:—
Fröken Augusta Österlund, Söderhamn 1:—
Fröken Elvira Helgesson, Trälleborg 1:—
Fröken Hertha Schmidt, Stockholm 1:—
Fru Anna Hesslén, Uppsala 2:—
Fru Sigrid Willner, Örebro 1:—
Fru Zelma Rundgren, Askeröd 2:—
Fru M. Sommelius, Kneippbaden 3:—
Fru Anna Eriksson, Loholm 2:—
Fru Maria Moberg, Växjö 2:—
Fru Lotten Dahlgren, Östana 2:—
Fruherrinnan Elisabeth Uggla, Stockholm 10:—
Trspt Kr. 6,704:46

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannernligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol-Goedecke

— Suppositorier —

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat. För Anusol-"Goedecke" finns det ingen ersättning.

Anusol-"Goedecke" upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjligheten en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka stälлена. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

Lunkans pepparkaka.

Den för flera år se'n avlidne operasångaren C. F. Lundquist, allmänt bekant som Lunkan var en man med husliga intressen bredvid de konstnärliga. Det är oss inte bekant, huruvida Lunkan själv kunde laga mat, men han uppskattade den och hans stoftshydda skulle kommit en modern läkare med specialitet på ämnesomsättningssjukdomar att gnugga händerna. Vid tanken på de många tiotal kilo, som i detta fall skulle reduceras. Lunkan tyckte även om kakor och söta rätter och nedanstående recept har kommit direkt från hans familj under garanti att icke ha förvanskats under vägen.

Lunkans pepparkaka.

3 ägg, drygt 3 hekto socker, 3 hekto mjöl, 1 kopp smält smör, 1 kopp grädd, 1 kopp finskuren mandel, 1 kopp korinter eller russin eller båda delarna, (syltade apelsinskal), finskuren sukat av en valnöts storlek, 1 tsk. bikarbonat i mjölet. Kryddor: nejlika, kardemumma, kanel, ingefära (sparsamt).

Äggen vispas med sockret tills detta smält, smör, grädd, kryddor m. m. och sist mjölet sammanblandas väl. Lägg i en med

STORA MODET

i Paris och Newyork är skor i reptilskinn. Här ett par exempel på säsongens vackra Kembelsnyheter:

Brun Indisk Ödda med topaz lack

Gråbeige Javaödda

Brunbeige Krokodil

Kembels

65 DROTTNINGGATAN
3 STORA NYGATAN

5 HAMNGATAN
6 B S:T PAULSGATAN

smörat pergamentpapper klädd form och gräddas i medelvarm ugn $\frac{3}{4}$ till 1 timme.

Pepparkakan är bättre dagen efter, då kryddsmaken starkare framträder och bikarbonatsmaken förflyktigt. Man kan naturligtvis använda något bakpulver i stället för bikarbonat, det gör samma tjänst och har mindre obehaglig verkan, men detta är originalreceptet från en tid, då sådana moderna uppfinningar antingen misstroddes eller icke ens existerade.

Martas Bekymmer.

EDUNS SKÖNHETSINSTITUT

Fnasig hy.

N:r 23. Min hy har på senaste tiden blivit rödfnasig i pannan och även här och var på kinderna. Skulle önska anvisning på något medel att använda häremot, så att rödfnasigheten och de små röda blommorna ginge bort. Finnes något lämpligt och dock ofarligt medel — som kunde användas även på dagen? *Petter.*

Svar: Har Ni tagit kvartslampa? Därav uppstår rödfnasig hy. I annat fall har Ni torr nervös hud och bör använda svavelpreparat i crèmeform. Tvätta ansiktet på morgonen med ren olja, stryk sedan på crèmen och pudra över. Använd intet vatten.

Edert ansikte, hals och armar bevara sin naturliga skönhet,

blott Ni dagligen använder

Oatine

Många engelska kvinnor äro berömda för sin stora skönhet. — De använda den underbara engelska Crème-”Oatine”, vilken är en sammansättning av ren Havre-Extrakt med just de säregna tillsatser som huden kräver.

Det är icke en tillfällighet när 9 damer av 10 föredraga ”Oatine” framför andra crèmer, ty **Oatine** bildar ny, frisk och vacker hud.

Oatine både rensar och stimulerar, varjämte smuts och damm fullständigt avlägsnas från de många millioner porer som finnas i huden. — Lagg märke till hur vacker, klar, mjuk och slät den kan bliva, detta därför att **Oatine** verkar antiseptisk och förnyande.

Oatine anbefalles av många läkare som ett utmärkt hudmedel, därför att den icke innehåller något för denna irriterande, utan endast tillsatser som äro närande och välgörande.

Ett gott råd: Kom ihåg den gyllne regeln, att bruket av olika crèmer, fettpuder samt all överdriven behandling gör huden narig, torr och grov.

Begär uttryckligen Oatine och avvisa bestämt alla de många dåliga och värdelösa efterapningarna. **Namnet Oatine innebär garanti.** Med varje förpackning följer bruksanvisning, följ den noga och Edert utseende bliver snart långt yngre.

Efter rakningen är huden ömtålig — alla herrar böra därför använda **Oatine**.

OATINE & OATINE SNOW fås överallt i burkar à Kr. 2:50 samt stor burk med tredubbelt innehåll à Kr. 5:— . I tuber à Kr. 1:25 och 2:50. I lyxförpackning till samma pris.

10 Grand Prix
och
Guldmedaljer.

THE OATINE COMPANY A.-B.

PARIS — STOCKHOLM — KÖPENHAMN — LONDON

Fås i Finland i Parfumerie Harrison, 27 Kaserngatan, Helsingfors.

Grått hår.

N:r 24. Vore synnerligen tacksam för upplysning om hur man bör sköta grått hår för att dels hindra det att få grönaktig anstrykning och dels få fram glans på håret. Har haft cendréfärgat hår men grånat så tidigt, att jag nu vid 50 år är alldeles grå. Blir inte grått hår fult genom bränning? *Tacksam prenumerant.*

Svar: Se Skönhetsråd i n:r 9. Håret får ej brännas, bör vattenonduleras.

Bleksalva etc.

N:r 25. 1) Vill Idun vara god och ge mig recept på bleksalva och rynkcrème.

2) Vad sorts olja användes till ansiktsmassage. Var kan den köpas, och vad kostar den?

Stina.

Svar: 1) Rec. å sådan salva finner ni i sv. på fr. 15 1) i n:r 13. — Vanlig ansiktskrème, men det viktigaste är att massera över rynkorna. Och så undvika att rynka til pannan eller ansiktet genom onödiga grimaser. Speciella rynkcrèmer finnas också i handeln.

2) Om ni vill använda olja till detta ändamål, är fin olivolja det bästa.

Händer och ansikte.

N:r 26. 1) Mina händer äro välformade men för tjocka. Är ej fet för övrigt. Vad är att göra häråt? Dessutom äro de jämt kalla och fuktiga, ibland nästan våta. Ibland kunna de vara alldeles vita, men oftast svullna händerna och bliva tjocka och röda.

2) Likadant är det med mitt ansikte. Jag har vanligtvis ganska stark färg, men blodet kommer och går. Växlingarna ske så ofta, att det är en ständig plåga för mig. Dessutom har jag alltid en stickande känsla i huden, trots att jag använder god tvål och bra crèmer. Har läst ett recept att bensin skulle bleka ansiktet för några timmar framåt. Detta har emellertid *precis motsatt* verkan på mitt ansikte. Vet Idun något bättre, som gör ansiktet blekare för några timmar?

3) Har använt en salva bestående av krysofiansyra och vaselin. Jag läste detta recept mot bruna fläckar i Idun och fick detsamma tillagat å apotek. Med-

let hade emellertid inget resultat, utan fläckarna äro som förut.

Tacksam läsarinna.

Svar: 1) Ni har tydligen dålig blodcirkulation. Bad hjälper ej. Massera händerna med någon lenande crème och med strykningar från fingerspetsarna och uppåt.

2 o. 3) Vi råda Er konsultera läkare.

NERVSTÄRKANDE ENERGIBILDANDE KRAFTGIVANDE

Såsom stärkande medel har

PHOSPHO-ENERGON

sedan länge stått i främsta ledet. Phospho-Energon är framställt direkt ur hjärn- och nervsubstans, är ingående kliniskt prövat och har av de förnämsta in- och utländska läkare givits de amplaste lovord.

Särskilt vid behandlingen av nervositet o. nervösa svaghetstillstånd har Phospho-Energon givit utomordentligt gynnsamma resultat. Phospho-Energon verkar icke "ögonblickligen nervlugnande och rogivande" — försvagar och sliter därför ej nervsystemet — utan det uppbygger under kurens förlopp på ett naturligt sätt hela nervsystemet, stärker organismen och ger åt överansträngda och försvagade personer det tillskott av energi och självförtroende, som är oundgängligen nödvändigt för övervinnandet av nervositet och därmed förknippade svaghetstillstånd.

Phospho-Energonpiller fås å alla apotek i burk. å 100 och 300 st.

Fett hår.

N:r 27. Vad skall jag göra med mitt hår, som blir fett helt snart efter tvättning? Hur ofta kan jag tvätta det utan att det tar skada? Är torrchamponeringspulver farligt? *Ledsen.*

Svar: För fett hår skadar ej torrchamponering för någon gång, men se till att ni köper ett pulver av gott svenskt fabrikat. Naturligtvis bör därför ej vanlig hårtvättning uraktlåtas. Den kan företas 1 å 2 gånger i månaden. Efter champoneringen bör hårbotten ingnidas med fett.

Fru Skönhetsdoktorn.

*

Tacksam för upplysning om färgmedlet för brunt hår (Rubr. Skönhetsråd, Hårskötsel 3, i Idun n:r 9) kan få köpas hos någon färdiglagat? Undrar även om färgningen försvinner, när håret tvättas? samt om det blir fett av samma?

Finnes någon bra handcrème för röda händer att köpa färdig?

Har använt en del av i handeln förekommande, men tycker ej att händerna bli vita därav. Har ej förfrusit händerna, önskar få dem vita.

Intresserad Idunläsare.

Svar: Blandningen finnes ej färdiglagad, men är lätt gjord. Färgen försvinner ej vid champonering och hårets fetthalt ökas

ej. För besvarande av Eder sista fråga torde ni insända namn och adress till Idun.

Ett nytt uppslagsverk. Den redan förut så rika svenska encyklopediska litteraturen har riktats med ännu ett omfattande verk, *Svensk Uppslagsbok*. Den bär en rent sydsvensk prägel; utgivare är Baltiska Förlaget i Malmö, redaktionskommittén är helt och hållet Lundabetonad, och huvudredaktör är förste bibliotekarien vid Lunds universitet fil. d:r G. Carlquist. Utgivningen kommer att fortgå i rask takt med fyra band årligen — verket beräknas föreligga komplett i 28 delar — och håller fortsättningen vad det nu utsända första bandet lovar, kan Svensk Uppslagsbok med fördel taga upp konkurrensen med sina främsta svenska föregångare. Inom uppslagsorden A — Apollon rymmes ett stort antal artiklar, så gott som samtliga signerade av resp. författare, fackmän på skilda områden. Av stor betydelse i ett dylikt verk är naturligtvis illustreringen, som i Svensk Uppslagsbok stått under ledning av fil. lic. Ingegerd Henschen-Ingvar, och den är här överflödande rik till kvantiteten och i allmänhet mycket god till kvaliteten — särskilt är detta fallet med de geografiska artiklarna, och även de minsta biografier åtföljas mestadels av porträtt.

Man kan inte undgå att förvåna sig över det otroligt billiga pris förlaget åsatt sin encyklopedi. Varje del — omfattande c:a 1300 spalter exklusive de talrika planscherna å konsttryckspapper — bundet i ett smakfullt och gediget halvfranskt band med guldsnitt och guldtryck kostar nämligen endast kr. 12:50, ett pris som gör att Svensk Uppslagsbok torde komma att få en välförtjänt spridning i de vidaste kretsar.

A. E.

*

Frödings sociala diktning. Ett intressant bidrag till förståelsen av Fröding som skald och personlighet har nyligen utkommit på Gebers Förlag med ovanstå-

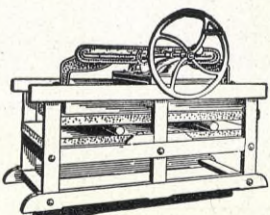
amor skin

hudcremen som i ordets sanna betydelse
förnygrar
människans hud,

rekommenderas i "Skönhetsråd" av Iduns förra nummer (N:o 15, sid. 432—435).

Närmare upplysningar liksom redogörelse för de i Idun åsyftade undersökningsresultaten lämnas av Amor Skins generaldepot i Sverige, Parfumerie Antoinette W. Nording, Stockholm, Birger Jarlsgatan 16 eller Hamngatan 12.

I Göteborg säljes Amor Skin hos Parfymeri Beda Cramér och hos A.-B. Ferd. Lundquist & C:os Parfymavdelning. I Malmö säljes Amor Skin hos Lejonets Parfymeri.

KOCKUMS

Akta tvättkläderna! Med Kockums maskinmangel går arbetet lättare, tvätten blir vackrare, och den slites mindre än vid mangling på vridmangel.

KOCKUMS JERNVERK - KALLINGE

BRÖDERNA FLUXO

Giva nytt liv, ny glans åt varje bonad yta.

FLUXO 1 är ett rengöringsmedel, som löser gammalt bonvax, tager bort fläckar och smuts bättre än något annat medel. Det gamla ytlagret bör alltid avlägsnas från ett parkettgolv innan nytt bonvax påstrykes.

FLUXO 2 är ett flytande bonvax. På grund av sin konsistens behöver det icke arbetas in i golvet. Vaxet intränger själv i träets porer och ytan är färdig för polering.

Speciellt för husmödrar, som själva sköta hemmets parkettgolv och korkmattor.

BRÖDERNA FLUXO

FÖR VARJE BONAD YTA

Krooks Petroleum & Olje A.-B.

Landets äldsta fabrik för tillverkning av s. k.

Springmadrasser

Senaste priskuranten, omfattande alla våra tillverkningar, sändes på begäran gratis franco.

SKAND. SÅNGRESARFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD. Tel. 344

I sjukgymnastik,

massage och övriga fysikaliska behandlingsmetoder börjar ny kurs 20 september. Grundlig och billig utbildning. Låga levnadsomkostn. Anm. snarast! Erforderligt, enär pågående kurs var överteknad. Begär prospekt!

MALMÖ-ZANDER-INSTITUTET.

Finnes någon ekonomiskt oberoende person, som vill hjälpa uttröttad husmor i bättre samhällsställning med 800 kr. Betalas med 50 kr. i mån. Vidare uppl. vid svar t. "Diskretion", Iduns exp. f. v. b.

SOUTHALLS'

SANITETSBINDOR
THE "ORIGINAL" MAKE.

Absorberande, antiseptiska.

Pressade Bindor

Dessa äro särskilt avsedda för damer på resor. Bindorna äro Southalls' vanliga, men genom pressning reducerade till tändsticksformat. Uptagna återfå bindorna sin form och elasticitet. Storlekar: A, B, C, D.

FABRIKANTER:

SOUTHALL BROS & BARCLAY Ltd.,
CHARFORD MILLS, BIRMINGHAM, ENGLAND.

I lager hos:
Nordiska Kompaniet (sjukvårdsavdelningen), Au Corset Gracieux, Stockholm. Apoteket Kronan, Göteborg. R. Söderberg & Co., A.-Bol., Göteborg. Buttericks Mönsteraffär Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg. Samt hos alla förstklassiga sjukvårdsaffärer.

En gros hos:
Gustaf Hjelm & Co., Stockholm. Stilles Försäljnings A.-Bol., Stockholm. Kirurgiska Instrument Fabriks A.-Bol., Stockholm. Apoteket Vasens Apoteksvarucentral "Vitrum", Stockholm. Söderholm & Co., Liljeholmen. R. Söderberg & Co., A.-Bol., Göteborg.

ende titel av dr. Arne Munthe. Författaren har upptagit termen "sociala diktning" efter Böök, vilken använt den i en känd essay om Snolvisky. Dr. Munthe söker belysa Frödings sociala diktning med utgångspunkt från hans stora centrala livsproblem, det om motsättningen mellan det egna jaget och yttervärlden.

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

Gammal prenumerant av Idun, som i nr 14 framställde förfrågningar om kurorten Reichenhall, torde uppgiva namn och adress för vidarebefordran till en dam, som själv varit där och är villig ge upplysningar.

FRÅGOR OCH SVAR!

Rämshyttan.

Fråga: Tänker resa till Skidfrämjandets stuga i Rämshyttan vid midsommartid. Känner någon av Iduns läsarinor till om rumsbeställning måste göras veckor i förväg, samt om värdfolket i Råmsstugan anordnar gemensamma utfärder, så att man kan påräkna umgängesliv, då man kommer alldeles ensam?

Kvinnlig "skidfrämjare".

Svar: Bäst att i god tid försäkra sig om rum. Utfärder anordnas och trevligt umgängesliv kan påräknas.

Kantor och klockare.

Fråga: Tacksam få veta om det är någon skillnad å kantor och klockare i en Stockholmsförsamling.

Undrande.
Svar: Kantorn i en Stockholmsförsamling har att leda sängen och även att utföra en klockares åligganden. Dessutom finnes alltid en organist.

Resa.

Fråga: Tacksam om Ni genom Eder tidning ville meddela mig någon trevlig plats i Schweiz eller Österrike för tillbringande av en sommarmånad.

Förstklassigt.
Svar: Luzern eller trakten däromkring är en lämplig ort att slå sig ned på för att göra utflykter i de härliga omgivningarna. I Luzern Hotel Alpina Moderne.

Kring Salzburg är storartat vacker natur, t. ex. Berchtesgaden, Königsee m. fl. platser. I I Salzburg rekommenderas Hotel Pitter.

Franska badorter.

Fråga: Vilken eller vilka badorter i norra Frankrike (Normandie) äro billiga och med bra sandstränder för barn. Även uppgift å hotell och priser å dessa platser önskas?

Idunprenumerant.

Svar: Var god beakta svaret till E. L. C. under rubrik Norra Frankrike i nr 15.

Flickpension.

Fråga: Vore mycket tacksam om Idun ville vara så vänlig och upplysa om var i Sverige det

(Forts. å sid. 499.)

När mamma ~ var liten

satt mormor och plitade och sydde alla de små plaggen för hand. Mormor hade tid till det. Tiden var sådan.

Men lillans mamma har inte tid att sy för hand. Hon har en Singer Lilla Elektriska och på den går arbetet undan — och det blir vackert. Sömmen blir jämn och fin. Med lagning och lappning, med rynkning och stoppning, ja, med allt, som skall göras i syväg, får mamma hjälp av sin

SINGER

LILLA

ELEKTRISKA

Den kan ställas undan var som helst.

Ni kan magra,

bliva slank och modern och förbättra Ert allmänna välbefinnande utan att behöva tillgripa vare sig diet, kroppsövningar eller medicin. Synligt resultat redan efter fem dagar. Ni kan lätt själv reglera avmagringskuren att gälla hela kroppen eller endast viss del. Tillskriv Fru Christiane Christiansen, 45 Nørregade, Köpenhamn K. 7, som gratis sänder Eder upplysningar om ett verksamt medel, lätt att följa i hemlighet. Medlet är ett verkligt mirakel.

Konditorirecept.

Fackman erbjuder fina o. tillförlitl. recept: Småbrödsserie 3: 50, Efterrättstärta och pastej 3: —. Skriv till Fr. I. Erlandh, Postbox 254, Stockholm 1.

SVENSKA TRYCKERI- AKTIEBOLAGET

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: Norr 32955

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tveklaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa stilla ej blot omedelbart de oödligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktigt hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2: 40 och 0: 90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

Infört genom Stockholms Läkareförening

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. Maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet.

Kursen, 2-årig börjar d. 15 sept. Prosp. på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odeng. 1, Sthlm.

Professor PATRIKHAGLUNDS Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgisk Privatklirik.

Sturegatan 62, Stockholm.
R. T. 75025. N. 8301.
För behandling av hållnings- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar

Dr A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut

Kungsgatan 60, Stockholm

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV ANNA SCHENSTRÖM, GUNILLASKOLAN, UPPSALA.

Begär

icke blott ättika —

Fordra att erhålla

FALU-ÄTTIKA

LÄTTSMÅLT MAT VID MAG- OCH TARM SJUKDOMAR.

Oavsett arten av en mag- eller tarmsjukdom finns det vissa gemensamma regler för tillagningen av den mat som här anses lämplig att använda. Vanligen lämnar läkaren en skriven dietlista, men även med hjälp av en dylik har det sina svårigheter få maten som den bör vara, ty de flesta rätter kunna tillagas på mer än ett sätt.

Lättsmält mat bör i möjligaste mån skona matsmältningsorganen. Först och främst undviks allt som kan verka irriterande d. v. s. föda som innehåller mycket och hård cellulosa eller som har en skarp utpräglad smak. Brynt mat bör ej gärna ges åt en magpatient. Därmed mister man en av möjligheterna till att få maten apptitretande, ty man tröttnar så fort på den ständigt återkommande kokta maten. Är dieten ej alltför sträng kan man för att få mera smak och ändå undvika den ohälsosamma stekskorpan, steka fisk och kött i papper. Naturligtvis får ingen panering med stötta skorpor eller mjöl förekomma. En stek kan serveras sedan stekskorpan blivit bortskuren. Den stekes lämpligen i ugn, man går tillväga på följande sätt. Litet vatten hälls i en långpanna och steken lägges ned däri. Man kan också ha ett halster i botten på pannan. Steken sättes så in i het ugn, och sedan den börjat få färg, öses den över med det ursmälta fett. För att hindra för stark bryning lägges ett smörbestruket papper över steken. Som säs serveras köttskyn, varpå fett är väl avskummat. Lättsmälta köttsorter äro kalv, lamm, höns och bräss. Lämpliga fisksorter äro t. ex. sjötunga, vitling, torsk, kolja samt gädda i form av färs.

Är maten finfördelad d. v. s. passerad, mald, finhackad eller i form av mos, blir den betydligt mera lättsmält. I mag- och tarmdieten brukar man därför anrätta kött och fisk som färs, potatis pressas genom purépress, frukt och grönsaker passeras genom sikt o. s. v. Därjämte måste man se till att maten blir lätt och porös; tunga rätter få ej förekomma i denna diet.

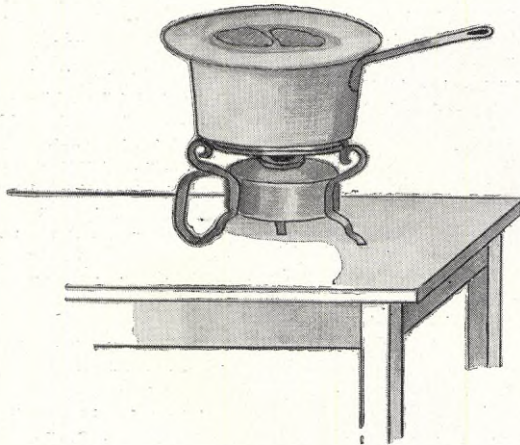
Det fett vi använda är i regel smör eller också margarin. Skirat smör tål en magpatient dåligt och

Iduns redaktion har fått begäran om råd med beskrivningar beträffande dietmat åt en mag-sårspatient och vi lämna nedan anvisningar i frågan.

naturligtvis än sämre brynt smör. Vill man servera smör som säs till maten, är detta bäst i form av rört smör eller också röres smöret med vatten och äggula till s. k. smörsås.

En viktig regel är, att vid tillagningen undvika genomfettning av maten. En avredning får ej ske genom att fräsa smör och mjöl samman, utan användes i stället den enklare "kallredningen". Observera att avredningen bör få tid att svälla, innan den vispas ned och måste sedan koka 10 min. En illa kokt mjölrätt blir ohälsosam. Smördeg är trots sin porösa konsistens hårdsmält därigenom att smör och mjöl äro så inblandade med varandra. Samma är förhållandet med mordeg, pajdeg, munkar, kroketter och annan genomfettad mat.

Kryddning av maten bör, som förut påpekats, ske med stor försiktighet. Det blir huvudsakligen salt och socker som få användas och även dessa kryddor sparsamt. Brynt socker, s. k. brylé, tåls i regel gott. Smaksättes maten med ättika, citronsaft eller andra syrliga saker, tåls den däremot dåligt av klena magar. — När således de apptitretande kryd-

Maten tillagas direkt på serveringstallrik.

dorna saknas, måste man försöka få fram födoämnenas egna smakämnen och ej som ofta sker, vid tillagningen laka ur dem.

Ju strängare dieten är, dess svårare blir det att finna på omväxling, rätternas antal blir ganska begränsat. Det är dock inte bara med ingredienser och tillagning man kan variera utan även med form och garnering. Servera t. ex. en maizenakräm ena gången som kräm med saftsås, en annan gång som pudding, uppstjälpt och garnerad med sött vinbärselé.

Ju färre ingredienserna äro i en rätt dess bättre, ty mycket komplicerade maträtter äro svårsmälta. Är dietmaten avsedd för en enda person, kan det vara förenat med vissa svårigheter att laga så små kvantiteter. En del maträtter kunna i detta fall tillagas direkt på serveringstallriken. På en kastrull med kokande vatten ställes en tallrik (se bilden), och på denna kan sedan tillagas följande rätter: förlorade ägg, ägggröra, äggstanning, fiskfiléer, mald kalvfärskotlett. På så sätt tillagad kommer maten ej att förlora varken i smak eller i näringsvärde och går lätt att hålla varm. Naturligtvis bör maten helst serveras genast den är färdig, ty ingen mat vinner på att ånyo värmas upp. Måste maten av en eller annan anledning hållas varm, sedan den är färdigkokt, sker detta bäst i vattenbad. Den bör ej få stå och torka på spisen eller hårdna i ugnen.

Till hjälp och ledning för dem som äro ordinerade denna diet, följer här nedan förslag till en veckas matsedel med lättsmält mat. Beskrivning på tillagningen av flertalet rätter återfinnas i "Dietkokbok" av G. Carlberg utgiven från P. A. Norstedts förlag. I denna erhålles även anvisningar om hur man bör gå tillväga vid stekning i papper och tillagning av maten direkt på tallrik.

Ofta klagas över att dietmat ställer sig dyrbar

EN KUNGLIG FERNISSA

Cabinet VARNISH

FÖR LINOLEUMMATTOR & GOLV
TORR PÅ 4 TIMMAR - EXTRA LJUS
HÄRD OCH SLITSTARK
TÅL TVÄTTNING MED SÅP- & SODALUT
FÄRG- & FERNISS FABRIKS A.-B.
STANDARD
TRELLEBORG

och vanligen blir den det, men av matsedeln framgår att ett flertal billiga rätter även finnas att välja på.

Förslag till en veckas matsedel med lättsmält mat.

Söndag: Kokt kalv eller höns med ris och säs. Passerat äppelmos med grädde och vaniljkräm.

Måndag: Jordärtskockspuré med frikadeller. Falsk brylépudding.

Tisdag: Fiskgratin med rört smör eller smörsås. Blåbärssoppa med skorpor.

Onsdag: Kotletter av kalvbräss med stuvad spenat. Saftkräm med grädde eller mjölk.

Torsdag: Kokt torsk med säs och pressad potatis. Kall mannagrynspudding med saftsås.

Freitag: Morotsrand med smörsås. Havresoppa med äppelmos.

Lördag: Färs av kokt fisk med holländsk säs. Rostat ris med passerad jordgubbskompott.

Vaniljkräm.

100 gr. mjöl, 100 gr. socker, 100 gr. smör, 4 äggvitor, 1 tsk. vaniljsocker.

Smör och socker röres vitt, det siktade mjölet tillsättes, sist de till skum slagna vitorna. En jämn plåt torkas noga av och smörjes med smör. Härpå utbredes smeten till mycket tunna kakor och gräddas svagt gulbruna. När de äro färdiga, rullas de genast samman, emedan de eljest bli hårda.

Falsk brylépudding.

6 stora veteskorpor, 1 msk. socker, ¾ lit. mjölk, 3 ägg.

Till formen: 1 kkp socker, 3 msk. vatten. Sockret smältes i en stekpanna, och när det blir ljusbrunt påspades vattnet. En form beklädes med sockerlagen. Mjölkens kokas upp och hälls över de stötta skorpor och blandningen får stå och svälla en stund. Ägg och socker vispas samman och blandas väl med skorpmjölk. Blandningen hälls i den förberedda formen som sedan ställes att koka i vattenbad i ugn omkr. 1 tim. Den bör få vara kvar

Prova vår av kännare
högt uppskattade

KLASS II PILSNER

A.-B. HEMBRYGGERIET
HELENEBORGSG. 15, STOCKHOLM
TEL. Söder 37045, Söder 37046.

Hembäres direkt till privathushåll.

Ät mer fisk!

En billig och hälsosam fiskrätt, bekväm att taga till är

Fyrtornets Fiskbullar

Tillverkade av utsökt färsk råvara.

Utom den vanliga kvaliteten — Gul etikett — finnes alltid i lager fiskbullar i

Champignonsås, Tomatsås och Hummersås.

INGET HEM
BÖR SAKNA

IDUNS KOKBOK

FJORTONDE UPPL.
NEDSATT PRIS 6 KR.
Fullst. omarbetad och utvidgad.

VAR SKOLA VI GÖRA VÅRA INKÖP?

En lättbesvarad fråga-läs Idun

GUMMESONS KONSTHANDEL
Strandvägen 17, Stockholm

Astreamagasinet,
Karin Drangel, Birger Jarlsg. 5.
KLÄDNINGAR - BLUSAR

EBBA ASPINGTON
Drottninggatan 87 - Sveavägen 52
SÖDERTÄLJE: Järnagatan 8

LEKSANDBAGERIET
Nybrogatan 69.

Moster Lottas Brödbod
Birger Jarlsgatan 53

LA TAVOLETTA'S
Chokladränkter, Rånkaker och Thekonfekt. Tillverkning och beställning:
JACOB WESTINS GATA 3, n. b.
Tel. K. 30425

BAND, SPETSARNITYR OCH SCARVES:

Sucksdorffs Bandhandel
Hamngatan 38.

SUNDINS
65 DROTTNINGGATAN 65
damfriserings

FOTOGRAF: SANDELS JOR
Drottningg. 27, 4 tr. hiss. Tel. N. 93 29
GARN & HANDARBETE:

Systrarna Hultgren
Birger Jarlsgatan 13

KAFFE: Två utmärkte kaffeblandningar
Special Kr. 4: —. Extra Kr. 4: 40
KAFFEHANDLEN KVARNEN
Skepparegatan 53 A. — Tel. Ö. 7256.
Extra finmalet kaffe för bryggning.
Hemsändes.

KLÄDESVAROR: DAVID SÖDERMAN
DROTTNINGGATAN 22

KRISTALL & GLAS: Nordiska Kristallmagasinet
Drottninggat. 71 - Renstjärnasgat. 16
Kungsgatan 7

KÖRSNÄR: SOPHIE ERICSSONS EFTR.
Etabl. 1886
DROTTNINGGATAN 69

MODEMAGASIN: Firma Gerda Janson & Co
Inneh.: Ebba Olson & Gerda Janson.
Drottninggatan 45.

OPTIKER: Clara Ekström
Jakobstorg 3

SALON FÖR KLÄNINGAR OCH DRÄKTER: Ulla Persson
Norrandsgatan 22

SKODON: JERN S
DROTTNINGGATAN 35

SMÖR, OST, ÄGG: Ph. Engfeldts Smörfaffär
Östermalmstorg 3.

SNÖRMAKERI: Mattssons
KLARBERGSGAT. 52

i formen tills den kallnat emedan den annars lätt spricker vid uppstjälningen. Serveras med eller utan grädda.

Ångstekta kotletter av bräss.
500 gr. kalvbräss, 250 gr. potatis, 1 ägg, 1 äggvita, salt.

Kalvbräset lägges i kallt vatten en tim. före användningen. Hinnorna tagas bort, och bräset sättes på i kokande saltat vatten att långsamt koka ¾ tim. samt males därefter jämte potatisen genom köttkvarn. Det uppvispade ägget tillsättes, försen smakas av med salt, formas till små kotletter vilka hastigt stekas i smör och läggas sedan mellan två tallrikar att kokas färdiga över kokande vatten. Jämför tillagningssättet av fiskfilé i Dietkokbok (n:r 11).

På samma sätt tillagas kotletter av kalvfärs.

Kall uppstjälpt mannagrynspudding.
2 dcl. mannagryn, 6 dcl. vatten, 6 dcl. grädde, 1 msk. socker och 1 msk. vaniljsocker, 2 äggulor.

Vattnet kokas upp, grynen vispas i och gröten får under omrörning koka tills den börjar tjockna då grädden spädes på. Då gröten är färdig tillsättes sockret och de uppvispade äggulorna, varefter krämen får sjuda men ej koka. En form hålles över vattenånga, beströms med socker, krämen hålles i och får stelna. Stjälpes upp och serveras med saftsås.

Morotsrand.
5 ägg, 2 dcl. grädda, 1½-2 dcl. passerade morötter, salt.

Morötter kokas mjuka och passeras genom sikt. Ägg och grädda vispas samman, salt tillsättes jämte de passerade morötterna. En kransform smörjes med smör, äggstanningen hålles i och gräddas i vattenbad omkr. ¾ tim. Stjälpes upp och serveras med rört smör eller smörsås.

IDUNS KÖKSALMANACKA
(28 april—4 maj).

SÖNDAG. Frukost: Ägggröra med rökt kolja; smör eller margarin, bröd, ost, ansjovis, rådisor; kaffe eller té, vetegröd. — **Middag:** Klar buljong med trådfina spenatstrimlor och fyllda vindböjtlar. Kall stekt persiljefyllad rullad med säs och varma legymer. Färsk rabarberpaj med vaniljsås.

MÅNDAG. (Makaronidag.) Frukost: Havregrynsgrot. Sillgratin; smör eller margarin, bröd, ost, ansjovis; kaffe eller té, vetegröd. — **Middag:** Makaronipastejer med frästa strimlor av skinka och ärtor. Nyponkräm med gräddmjölk.

TISDAG. Frukost: Havremustvälling. Stek-skivor från söndag med grönsallad och ugnstekta potatis; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetegröd. — **Middag:** Kockt fläskkorv med potatismos och brynta kålrötter. Giftas.

ONSDAG. Frukost: Postflingor med mjölk. Stekt russinkorv med lingonsylt; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetegröd. — **Middag:** Kockt sik med smör och ägg och potatis. Mormors syltkaka.

TORSDAG. Frukost: Fiskgratin (rester från föregående dag); smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetegröd. — **Middag:** Nássalkål med förlorade ägg. Risgrynspastejer med katrinplommon.

FREDAG. Frukost: Stekt havregrynsgrot. Kockta grönsaker med äggstanning och smält smör; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetegröd. — **Middag:** Färskotletter på gris med färsk gurka och brynt potatis. Kall apelsinsoppa.

LÖRDAG. Frukost: Skinka med potatis i form; smör eller margarin, bröd, ost; kaffe eller té, vetegröd. — **Middag:** Stuvade abborrar med potatis. Maränger med vaniljgrädda och rostad mandel.

Ägggröra med rökt kolja. I rökt kolja, 1 msk. smör, 6 ägg, 2 dcl. grädda, 2 dcl. vatten, salt, 1 msk. smör, 1 kn. dill.

Koljan rensas, befrias från skinn och bensamt delas i så stora bitar som möjligt. Dessa läggs i en panna med smör och bräckas lätt.

Äggen vispas tillsammans med vatten, grädde, salt och en liten flock smör. En form smörjes och sättes i vattenbad. Äggsmeten hålles i och omröres. Den tages upp vart efter den stelnar och lägges i krans på varmt serveringsfat. Koljan lägges i mitten och anrättningen beströms med finhackad dill.

Fyllda vindböjtlar (för 6 pers.). 2 dcl. vatten, 65 gr. smör, 65 gr. vetemjöl, 2 ägg.

Fyllning: Smör och rivna stark ost. Vatten och smör kokas upp, mjölet tillsättes under kraftig vispning och blandningen får koka, tills smeten släpper pannan, då den genast lyftes av elden. När mesta hettan gått av, inarbetas äggulorna en i sänder och sist, när smeten blivit fullkomligt kall, tillsättes vitorna slagna till hårt skum. Massan spritsas ut på väl smord plåt i fingertjocka svagt ess-formiga bröd, vilka gräddas i medelvarm ugn. (Ugnsluckan får ej öppnas under de första 10 minuterna.)

Till fyllningen röres smöret tillsammans med osten tills blandningen blir ljus och skummig. Ett långsgående snitt skäres försiktigt i vindböjteln, som fylles med ostmassa, varefter snittytorna makas ihop, så den ser så hel ut som möjligt.

Kall stekt persiljefyllad rullad. En fin bit befritt kalvkött skäres upp, så att man erhåller en större platt bit. Denna bultas, beströms med vitp. och salt samt belägges med persiljesmör (rikligt med persilja). Köttet rullas härefter ihop hårt, bindes om väl och stekes på vanligt sätt. När steken är mör, lägges den ännu varm i press mellan två skärbräden med en tyngd ovanpå. Då steken är fullkomligt kall, skäres den i tunna jämna skivor.

Makaronipastejer (för 6 pers.). 150 gr. små makaroner, vatten, salt, 3 msk. tomatpuré (el. 3 passerade tomater), 2 msk. rivna ost, 3 ägg, 3½ dcl. god mjölk, salt, vitp.

Till formen: Smör. Makaronerna kokas 20 min. i rikligt med saltat vatten. De silas upp, få rinna av och blandas härefter med tomatpuré, rivna ost och kryddor. Ägg och mjölk vispas tillsammans och tillsättes. Blandningen lägges i väl smord små pastejformar och gräddas, tills de stannat. De stjälpas upp på varmt serveringsfat och serveras med kokt el. bräckt skinka, andra köträtter eller fisk.

Russinkorv (för 6 pers.). 1 grislever, ½ kg. korngryn, köttspad (eller vatten), 2 kkp. sirap, 1 port. lök, 25 gr. smör, salt, vitp., 2 kkp. sultanarusin.

Tillagning: Levern males, korngrynen kokas nästan mjuka i köttspad, löken hackas och brynes i smör. Alla ingredienserna blandas och stoppas i raka fjällster. Korvarna förvällas i saltat sakta kokande vatten ¾ timme och förvaras sedan svalt. Korven ätes stekt i tjocka skivor med lingon.

Mormors syltkaka (för 6 pers.). 4 kkp. vetemjöl, 1 msk. smör, ½ tsk. salt, 3 tsk. bakpulver, 1 ägg. mjölk, 1 kkp hallonsylt, 1 äggvita, 2 msk. florsiktat socker.

Tillagning: Sikta mjölet med bakpulvret, nyp in smöret och tillsätt salt, ägg och mjölk till en lös deg. Grädda kakan i en smörad bleckform i het ugn. Då den är kall, skäres ett lock ur på mitten. Det mjuka gräves ur och blandas med sylten som fylles i igen. Locket lägges på, kakan bstrykes med maräng, gräddas i svag ugn och serveras varm.

Skinka och potatis i form (för 6 pers.). 200 gr. rökt skinka, 1 lit. kokt potatis, ½ portug. lök, 1 msk. smör, 3 ägg, 3 kkp. god mjölk, 1 msk. finhackad persilja.

En pajform penslas med smör och härifrån lägges man kokt potatis skuren i skivor varvis med skinkan skuren i strimlor eller tärningar. På varje lager skinka lägger man skalad, hackad och brynt lök. Understa och översta lagret bör vara potatis. Äggen vispas väl, mjölken tillsättes, och blandningen hålles i formen. Överst strörs hackad persilja. Formen sättes i ugnen, tills pudningen stannat.

Här kommer ja med N.E.N:s varor som alla vill ha!

N. E NILSSONS
MEJERI

SPETSAR: De Förenade Spetsfabrikernas FÖRSÄLJNINGLOKAL
Grevturgatan 13

TENNVAROR: TENN i gamla och nya stilar.
TENNSTUGAN
Nybrogatan 6. Tel. Ö. 96.

UNDERKLÄDER, STRUMPOR & CORSETTER:

Eva Magasinet
Biblioteksgatan 11 - Kungsgatan 29

URAFFÄR: A.-B. SVENSKA URDEPOTEN
BIRGER JARLSG. 38

VIKTUALIER, KONSERVER OCH MEJERIPRODUKTER:

Charlotta Holmberg & Son
Hötorget 9. Tel. 5 78, N. 45 06.

VÄVSKEDAR
av rostfritt material. Obs. denna fördel! Skyttlar, spännare, solv m. m. för hemslöjd.

NYHET! alla väverskor bör "BOBIN!"
köpa vår patenterade bobin-växel.
Begär vår nya illustr. katalog och prisuppgift. Sändes gratis.

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik
Rikst. 1028. Borås. Rikst. 1028.

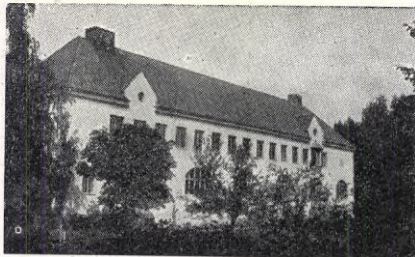
Den omtänksamma Husmodern
vänder sig alltid till
LUNDA TVÄTTINRÄTTNING
Telefon Drottningholm 20 och 190

plättar och pannkakor

bli utmärkte om vid smörjningen användes

REYMERSHOLMS KRON OLJA

Stella Cacao
DEN BÄSTA FRUKOST-DRYCKEN
SÄLJES ÖVERALLT

SOLBACKA LÄROVERK

(Internat för gossar;
klass 1-6 28:e läsåret.)

Realskola under K. Skolöverstyrelsens inspektion.
Examensrätt. Fullständigt treårigt gymnasium kommer att upprättas.
Härligaste sömländsk natur. Skog och sjö. Hårdande friluftsliv. Moderna lokaler. — Höstterminen börjar 2 sept., inträdesprövningar 30—31 maj, till vilka anm. böra vara inl. senast 25 maj. — Fullgott uppförandebetyg fordras. — Avgifter pr läsår f. n.: klass 1 kr. 1800:—, klass 2—3 kr. 2000:—, klass 4—6 kr. 2100:—.
Styrelsens ordf.: Rektor Carl Svedelius, Sthlm. — Post- och järnvägsstation: Stjärnhov (vid Västra stambanan, 84 km. fr. Sthlm.). Rt. Stjärnhov 17. — Närmare upplysningar genom
REKTOR FOLKE GODING.

Fröthet Huvudvärk

och därmed följande tillstånd om vären är typiskt för blodbrist. Med järnmedicinen IDOZAN återvinnas dessa obehag. IDOZAN förordas av läkare. Fås å alla apotek.
IDOZAN A **IDOZAN B**
svagt surföränt. ej surföränt.
Kina-IDOZAN
särskilt sturkande.

(Forts. fr. sid. 496.)
finns någon pension, dit jag skulle kunna skicka min 14-åriga dotter. Ville så gärna ha henne i en god men ej för fordrande pension, som på samma gång ej vore för dyr. Helst skulle den ligga i södra Sverige.

Prenumerant.

Svar: Forsmöllans Hemskola för flickor, Klippan. Endast 12 elever. Pris pr läsår 1200 kr. Tyringe Helpension för flickor, Hindås.

Pensionat m. m.

Fråga: 1) Vore tacksam få anvisning å hemtrevligt pensionat i Stockholm, som mottager gäster även för kortare tid och som förfogar över lugna trevliga rum, helst där även litet sällskap kan påräknas? Inackorderingspriset? 2) Var i Stockholm kan man få lära skånsk konstvävning (ej kurs) och vad är priset?

Hemslöjdsintresserad.

Svar: 1) Molins pensionat, Regneringssgatan 57. Fredrikshovs pensionat, Fredrikshovsgatan 10. Fagerströms pensionat, Riddargatan 7.

Priset varierar från 6 å 7 kr. pr dag till högre pris.

2) I Johanna Brunssons Vävskola, Kungsgatan 70. Om det ej är fråga om kurs, beror priset på särskild uppgörelse.

Båtlägenhet.

Fråga: Finnes det någon ångbåtsförbindelse med de lettändska hamnarna Libau och Windau? Och i så fall varifrån? Helst skulle jag som passagerare (betalande) vilja medfölja något lastfartyg, men vart skall man vända sig för att få reda på om det finnes någon sådan möjlighet?

Studentska.

Svar: Några särskilda båtar som göra turer till Libau och Windau finnas ej. Men Nyman & Schultz, Skeppsbron 22, Stockholm, ha lastbåtar till Reval, Memel, Riga och Danzig, vilka även ta passagerare, c:a 50 kr. i 1:sta och 40 kr. i andra klass.

Postelev.

Fråga: Huru stora möjligheter finnes för en flicka med 8 klasser att vinna inträde vid Kungl. Postverket?

Huru lång provtid?
Huru lång kurs?
Tacksam för alla upplysningar.
Mångårig prenumerant.

Svar: Den, som vill bli anställd som postexpeditör vid postverket, har att söka inträde vid av verket anordnad *postexpeditörskurs* om c:a 13 månader, varav 9 månaders övningstjänstgöring och 4 månaders teoretisk utbildning.

Inträdesfordringar äro realskoleexamen eller fullständigt avgångsbetyg från flickläroverk med normalskolekompetens, fullgott läkarbetyg m. m.

De, som genomgått ovannämnda kurs, kunna söka inträde vid *postassistentkursen*, vars genomgående fordras för anställning som postassistent. Denna senare kurs omfattar utom provtjänstgöring 6 månaders praktisk utbildningskurs. Under kursernas praktiska del få eleverna åtnjuta en viss avlöning.
När elevkurser anordnas kun-

Ni ämnar resa ut!

Det bästa Ni kan ta med Er på resor är *goda kunskaper i språk*. Börja därför genast att studera språk! Ni kan lära Er tyska, engelska, franska eller ryska genom att läsa *Hermods* kurser i respektive språk.

Helt säkert har Ni hört Edra vänner tala om Hermods praktiska språkkurser. Tusentals personer ha nämligen gått igenom dem och haft både nytta och glädje av de inhämtade språkkunskaperna. Det är inga torra, tråkiga språklektioner, vi ge våra elever. Det är praktiskt betonade, instruktiva och trevligt tillrättlagda kurser, som utgivas från Hermods institut. Hermodskurserna erbjuda även de fördelarna

att *avgifterna äro låga och*

att *studierna kunna bedrivas i hemmet på lediga kvälls-*

stunder. På ett par tre månader kan Ni lära Er så pass mycket av ett främmande språk, att Ni kan reda Er på egen hand i utlandet. Börja emellertid kursen genast! Ju förr Ni börjar, desto mer hinner Ni med till sommaren. Begär i dag vårt språkprospekt, vilket lämnar närmare upplysningar om våra kurser. Prospekt och övriga upplysningar får Ni gratis och utan förbindelse å Er sida.

Hermods Korrespondensinstitut

Slottsgatan 53 B.

Malmö.

Jag vill lära mig

tyska, engelska, franska, ryska, esperanto, latin.

(Stryk ett streck under det språk, Ni vill lära Er!)

Sänd mig därför ett språkprospekt och lämna mig förslag till lämplig kurs.

Namn:

Adress:

Idun 205 28/4 29.

göres genom anslag å postkontoren.

Pistyan.

Fråga: Bästa Idun! Vilken väg bör en person med svårighet att röra sig välja för att resa till Pistyan i Tjeckoslovakien? På vilka orter måste tåg bytas? Bedes om adress på något enkelt men snyggt hotell i närheten av badinrättningen.

Flerårig prenumerant.

Svar: Genaste och snabbaste vägen från Sverige är över Berlin—Oderberg—Pistyan. Från Stockholm till Berlin direkt 2:dra klass vagn. Nattåg från Berlin med direkt *sittvagn*, 2:dra klass till Pistyan (i Buda-Pest-tåget), men tar man sovvagn måste man byta tåg i Kanderzin på morgonen.

Hotel Termia-Pallas och det

billigare Kurhotel i Pistyan kunna rekommenderas. Baden serveras inom hotellet.

En 16 å 17 års

elementarbild. flicka med intresse för barn får lätt plats i Sthlm som husmors hjälp 1:sta juni. Svar till "Familjemedlem M. B.", Iduns exp. f. v. b.

Såsom värinna o. uppfostrarinna sökes plats av bildad, hushållsman dam av god familj. Språkkunnig, barnkär. Utmärkta referenser. Svar till "Pliktrogen", Iduns exp. f. v. b.

Under sommarferierna

önskar ung lärarinna meddel. undervisn. Spelar tennis. Fritt vivre. Svar till "Sommaren 1929", Iduns exp. f. v. b.

PENSIONAT OCH INACKORDERINGAR

Vid Västkusten.

Några st. barn kunna erhålla inackordering i bildad familj som tillbringa sommaren vid västkusten. Utmärkta bad och sandstrand. God mat och absolut bästa tillsyn och vård. Pris inkl. tvätt 100 kr. pr mån. Svar till "Lek-kamrater åt egna barn", Iduns exp. f. v. b.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arboga: Arboga-Posten.

Avesta: Avesta-Posten.

Bollnäs: Tidningen Ljusnan.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falkenberg: Hallands Nyheter.

Falun: Falu-Kuriren.

Gävle: Gefle-Posten.

Halmstad: Tidningen Halland.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen.

Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad.

Härnösand: Härnösands-Posten.

Hörby: Mellersta Skåne.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Karlstad: Värmlands Läns Tidning.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren.

Köping: Bergslagsbladet.

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mjölby: Mjölby Tidning.

Mora: Mora Tidning.

Motala: Motala Tidning.

Nyköping: Södermanlands Läns Tidning.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Piteå: Norrbottens Allehanda.

Skara: Skaraborgs Läns Tidning.

Skövde: Skaraborgs Läns Annonssblad.

Sollefteå: Sollefteå-Bladet.

Strömstad: Strömstads Tidning.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Säter: Säter Tidning.

Söderhamn: Söderhamns Tidning.

Söderköping: Söderköpings-Poste.

Södertälje: Södertälje Tidning.

Sölvesborg: Sölvesborgs-Tidningen.

Tranås: Tranås Tidning.

Trälleborg: Trelleborgs Allehanda.

Uddevalle: Bohusläningen.

Ulricehamn: Ulricehamns Tidning.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Upsala: Tidningen Upsala.

Vadstena: Östgöta-Bladet.

Visby: Gotlänningen.

Vänersborg: Elfsborgs Läns Annonssblad.

Västervik: Västerviks-Tidningen.

Västerås: Westmanlands Allehanda.

Växjö: Nya Växjöbladet.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks Allehanda.

Östhammar: Östhammars Tidning.

Sveriges vackra turistled **GÖTA KANAL**

GÖTEBORG—STOCKHOLM
genom älvar, kanaler och insjöar. Besök vid platser av
historiskt och kulturellt intresse.

JÖNKÖPING—STOCKHOLM
genom sjön Vättern och kanalvägen från Vadstena.

GÖTEBORG—JÖNKÖPING
i bekväm turistbil. Anknytning till ångare på Stockholm.

Begär prospekt hos Resebyråerna.

ÅNGFARTYGS AKTIEBOLAGET GÖTA KANAL
GÖTEBORG - STOCKHOLM

Alltid lyckat bak med
EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL

Bakpulvret man alltid kan lita på.

MÖDRAR! "Califig" är ett pålitligt laxativ för barn.

Mödrar skynden Er! Även då barnen äro besvärliga vid feber, kväljningar och förstoppning, tycka de om "Califig" — Californisk Fikon-Syrup — på grund av dess behagliga smak. Det lugnar alltid magen och medför åsyftad verkan. En tesked i dag kan förebygga, att barnet blir sjukt i morgon. Miljontals mödrar i hela världen lita på detta milda och oskyldiga laxativ. De veta att en tesked "Califig" i dag är nog för att barnet i morgon skall vara glatt och friskt. Det åstadkommer aldrig knip eller för stark verkan. Det innehåller inga narkotiska eller stillande gifter.

Begär alltid "Califig"! Bruksanvisning för barn av alla åldrar och för vuxna finnes tryckt på varje flaska. Förvissa Er om att Ni får "Califig"! Den kan erhållas på alla apotek.